

kres

*

*

septemb.

leto 1936

številka 9

»KRES«. Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (predstavnik Joško Godina, Groblje-Domžale.) Urejuje Ivan Martelanc. — Za uredništvo odgovarja Joško Godina, Groblje-Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) št. 15.730.

NAROČNINA: Din 20 (skupno Din 18).

ZVEZA FANTOVSKIH ODSEKOV

sklicuje svoj

letni zvezni svet za nedeljo dne 11. oktobra 1936.

Ob 9. uri dopoldne sv. maša v kapeli Vzajemne zavarovalnice. Tako po sv. maši zvezni svet v posvetovalnici Vzajemne zavarovalnice s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega zveznega sveta.
2. Poročila odbornikov.
3. Volitve.
4. Slučajnosti.

Okrožja naj prijavijo svoje delegate pravočasno.

Zvezni svet se bo vršil po poslovniku Zveze fantovskih odsekov.

Podrobna navodila sledijo.

ŽETEV

Po Stiju Streuvelsu K. V.

(Nadaljevanje.)

Zahajajoče sonce in zlata tredeča zarja, sta polnili njegovo dušo z bolnim občutjem. Sanjaril je o Lidi in zdelo se mu je, da bi bilo prav, če bi ji pisal. Pripravil je papir in svinčnik, ter šel pred vrata, da bi še videl. Papir je položil na deščico čez kolena in zastavil je svinčnik; toda, ko je hotel pričeti, da bi ji povedal vse, kar je vedelo njegovo srce, je obstal.

»Lida, sam sem nočoj. Tukaj živimo čisto posebno življenje. Tako daleč od tebe in od doma. Lida, ti sediš ta večer sama, doma, pod drevsom. Na koga misliš sedaj? Vidim te, kot včasih, ko sem sedel ob tebi. Vidim: tvoje oči, tvoj obraz. Tako si lepa pred menoj. Vedno mislim nate, tudi ponoči. Da boš vedela, kako rad te imam! Nikoli se ti nisem upal tega povedati, tako bojazljiv sem bil in bal sem se, da me boš samo zaničljivo pogledala in se potem jezila name.«

Sedaj je bil res kot doma, pogovarjal se je s svojo čudovito deklico, ves zasanjan, in zdelo se mu je, da je vse to res, bil je ves prežet radosti in velike sreče. Sedela je pri njem s povešenimi očmi, vsa mirna v opojnem somraku, ki je bdel med njim in njo. Kako srečna sta bila drug ob drugem, čeprav niti obrazov nista razločila v temi! Molčala sta; toda vse sta vedela, kar sta si imela povedati. — Sreča, neskončna sreča, samo tiha bojazen je bila nekje daleč, da bo vsemu tako kmalu konec! —

Bil je že pozen večer, ko se je

sunkoma dvignil in se zavedel, da je vse skupaj laž in prevara. Na njegovih kolenih je ležal bel list papirja in nobene črke še ni napisal nanj.

Žančci so se vračali domov v posameznih skupinah. Bili so nekoliko vinjeni in so divje razgrajali; zavlekli so se v slamo, še nekaj časa renčali in godrnjali predse, dokler niso zaspali in jeli glasno smrčati.

Sneyer in Kretse sta bila ranjena in sta krvavela; zavzela sta se za dva žančca iz drugega okraja in vsi štirje so se postavili po robu celi tolpi domačinov.

»V nedeljo jih bomo pretepli in pometali iz krčme, te prevzetne domišljavce! Vsi se bomo spravili nanje! Goljufali so pri kartah in mi povrh vsega še ukradli denar in uro, tatinska sodrga!« je krel Kretse. »Tisti z rdečimi lasmi me je okradel! Sedaj lahko do sodnjega dne išče in pobira svoje kosti. S kladivom sem ga namahal po butici in udrihal sem po njem kot po skrhanii kosi!«

»V nedeljo pojdemo nad nje s kosami, s svojimi kosami, proklete!« mu je pomagal Sneyer.

»Mirujte!« je ukazal Krauwel.

Ko je vse utihnilo, je Wies pripovedoval Ricku, kako je prišlo do hudega pretepa. Vaščani so pričeli zasmehovati tuje žančce, nato pa so skupaj igrali karte. Ko pa je Sneyer odkril, da varajo in krađejo, so pričeli s pestmi udrihati po mizah in brcati stole. Naši so jim grozili in slednjči so štirje ugnali vso vas.

»Rick, pa še druge novice vem. Znanec sem našel iz sosednje vasi. Veliko krdelo jih je bilo; šli so proti vzhodu za delom. Gotovo se bomo

sešli z njimi, ko bomo želi pri kmetu Quelinu, ki je še daleč od tu Rick, ali že spiš?«

»Spim,« je odvrnil Rick, ki je mislil ves čas le na to, kaj vse bi moral napisati v pismu.

Naslednjo nedeljo je spet ždel nad polo belega papirja in razmišljal. Sedaj mora zares pričeti, mora napisati: in na kratko ter suhoparno je poročal, kako je živel in kaj je delal, ter Wiesove pozdrave in še poročilo za mater, da je z vsemi dober in ga imajo radi, da je bilo ves čas lepo vrnem in ni bil nihče bolan. Prav spodaj na rob v kotiček je napisal, saj je bilo skoraj nerazločno, nekaj besed o svoji lepi, veliki ljubezni. Lida bo brez dvoma vse razumela, vedela bo, kako močno in iskreno jo ima rad, vedela pa tudi, da ne mora molčati, sicer bo vsakdo vedel.

Ni bil zadovoljen s svojim pismom in raztrgal bi ga bil, če bi se ne bal, da bo prihodnjo nedeljo še slabše napisal. Zganil je list, ga položil v ovitek; vso noč ni mogel spati od nemira in razburjenja. Zjutraj je vstal še pred zoro, da bi poiskal velikega hlapca, ter govoril z njim, naj vzame pismo in ga odda v mestu na pošto. Našel ga je in se domenił z njim, dal mu je nekaj drobca za pot in mu naročil naj skrbno pazi na pismo, da ga ne bo kje pozabil in izgubil.

»Bodi brez skrbi,« mu je zatrjeval hlapec. »Poglej, tu pod klobuk ga bom del. Na varnem bo in dobro skrit. Ko pridem v mesto, ga ponesem naravnost na pošto, kupim znamko in ga oddam. — Juhuhu!«

Konji so potegnili in zdirjali; komaj pa je bil falot za voglom, se je zarezal in zamrmral v brado:

»Pobič domišljavi! Kaj čem z njegovim pismom. Gotovo piše svojemu dekletu! Mar bi ne bil smrtni greh, če bi vrgel ves denar proč za tale košček papirja?«

Snel je klobuk, vzel pismo iz nje, ga raztrgal in zmencal s svojimi lopatastimi rokami ter prežvečil v ustih.

»S fantičevim denarjem si bom rajši kupil vina,« je pomislil in spotoma nes zapil denar.

Rick je bil ves dan dobre volje, med delom je žvižgal in pel. Sedaj bo Lida kmalu izvedela za njegovo ljubezen in želje, kmalu se bo mogel vrniti domov in bo ves srečen čakal, da zagleda njen lepi, nasmejani obraz in tople ustnice.

NAŠA PESEM

Vane Betkin

*Nas matere med ognjem so rodile,
ko nam po tujih deželâh očete
so trgale granate. Srčne žile
odpirale so mučenice svete
in kakor pèlikani nas dojile:
oči bilè so jim od joka vnete,
vendâr skrbele so za nas negodne
in odgojile nas za dneve usodne.*

*Zavédeli smo se, ko dva svetova
na smrt sta in življenje se spopadla;
še zdaj je odločitev negotova,
ker ni poslednja še trdnjava padla.
In vsak dan razočaranja da nova
in skrb je v srca naša se prikradla:
saj tudi nas je v mêtež potegnilo,
sami ne vemo kdaj, z neznano silo.*

*Mi vemo: svet dobiva novo lice,
oblika stara se v pozabo izgublja;
sovražniki bi radi od resnice
zavedli nas: vsak dan uho poljublja
nam nova pesem, nove krilatice
in raj na zemlji že se nam obljublja.
A mi iz rok ne bomo vrgli križa
za lažno ceno tega paradíža!*

*Ko smo mladí še v svet se razkropili,
imeli smo le vero v križ in vase
in to do konca bomo ohranili,
pa naj karkoli še nad nami razdivjá se:
med ognjem smo značaje si kalili
in zreli smo za te viharne čase.
Še dalje v boj! Za Krista ali vraga!
Saj vemo: naša bo poslednja zmaga!*

POZIV

Za letos je sklican v Rusiji *kongres brezbožnikov*, h kateremu so povabljeni zastopniki iz vseh delov sveta. Poskusili bodo, da se kongres in govori ter sklepi njegovi razširijo povsod in bodo začeli energično propagando za boj proti vsakemu verstvu. V tem satanskem delu bodo našli pomoč zlasti v onih državah, v katerih se pod ruskim boljševiškim vplivom cerkev in njene ustanove preganjajo.

V naši državi, ki z boljševiško Rusijo nima nobenih diplomatskih in političnih odnošajev, javne oblasti komunizmu in njegovemu brezboštvu niso naklonjene, vendar pa je znano, kako na široko se komunistične ideje in naklepi bodisi javno pod raznimi nedolžnimi plašči, bodisi tajno širijo posebno med mladino.

Potrebno je torej, da katoliško časopisje, katoliška društva, predvsem pa KA proti zločinu tega kongresa nastopijo, pred nevarnostjo brezboštva svarijo, pobijajo napade na vero in cerkev ter pozitivna katoliška načela za družabne in gospodarske odnose razjasnjujejo in v poljubni obliki ne prestando širijo. Za to sodelovanje naslov najiskreneše naprošam.

† Gregorij Rožman.

BOLJŠEVIŠKA MLADINA

Smersu Rudolf

O Rusiji in ruskih razmerah* se danes po svetu mnogo govori. Ti te razmere hvalijo z nekim svetim navdušenjem, drugi jih odklanjajo, tretji pa so mnenja, da se o Rusiji ne da povedati kaka prava sodba, ker zato ni nepristranskih podatkov. Vemo pa, da je znala boljševiška propaganda navdušiti zlasti mladino vsega sveta za svoj boljševiški paradiž in ji je znala naslikati Rusijo kot državo, kjer se zlasti mladini godi nad vse lepo in prijetno. Tudi med našo mladino se vtihotapljuje take misli, tudi med našo mladino deluje boljševiška propaganda in ji slika v pestrih barvah mladinski boljševiški raj na zemlji, ki da je danes v Rusiji. Zato ne bo odveč, ako si ogledamo resnično stanje današnje boljševiške mladine, njeno delo in njeno življenje, njeno vzgojo in njeno stremljenje. Pri tem orisu boljševiške mladine se hočemo držati pred vsem ruskih uradnih virov, ruskih časopisnih vesti in opisov Rusije po osebah, ki so obiskali boljševiško Rusijo z velikim navdušenjem, pa so se vračali iz nje silno razočarani. —

V Rusiji je danes okoli 100 milijonov ljudi, ki so bili rojeni po letu 1906., ki ne poznajo predvojne Rusije in ki jih je vzgojila revolucija. Te ljudi je izoblikoval boljševizem, in ko si ogledujemo današnjo Rusijo, si moramo pred vsem ogledati te ljudi, ki so veren izraz revolucionarne boljševiške vzgoje. —

* Ta članek je prirejen po brošuri *dr. I. Ahčina: Boljševiška mladina*, ki je izšla v založbi »Kresa«; stane Din 3.— in jo vsem toplo priporočamo.

Znano je, da pojmuje boljševizem zakon in družino čisto drugače, kakor pa krščanstvo. Pri mnogih komunističnih voditeljih prevladuje prepričanje, da more materijalističnemu svetovnemu nazoru komunizma odgovarjati edino le svobodna ljubezen. Na komunističnem kongresu leta 1924. je bilo rečeno: »Toliko časa ne bo mogoča nobena komunistična revolucija, dokler bo obstajala družina in družinski čut. Družina je meščanska iznajdba, iznašla jo je cerkev. Družino je treba uničiti.« Ta duh je seveda rodil nov zakon in novo družino, oziroma je zakon in družino odpravil ali vsaj hotel

Grki niso mogli premagati Troje; zato so v lesenem konju spravili v mesto svojo posadko. Rusija svojega boljševiškega nauka ne more naravnost uvažati v Evropo. Zato ga zakriva v razne mirovne akcije, v poslanstva strokovnjakov, v diplomatske zveze, trgovino. Tudi k nam silí rdeči sovjetski konj v raznih oblikah.

odpraviti. Cerkvena poroka je sedaj v Rusiji strogo prepovedana, ostala je le še civilna poroka in zakon se samo registrira pri pristojnem državnem uradu. Toda dolžan ni nihče, da svoj zakon vpiše. Kdor pa je že svoj zakon vpisal, pa se hoče znova poročiti, mora prej svojo staro zvezo preklicati.

Neregistrirani, to je zakoni, ki niso vpisani pri državnem uradu — pri nas bi to razmerje imenovali konkubinatus ali priležništvo — so pravno popolnoma enakovredni z vpisanimi zakoni, kar tiče preživljanja žene in morebitnih otrok. Po statističnih podatkih moskovske komunistične akademije je uradno prijavljenih le do 25% vseh zakonov. Ker gledajo boljševiki

na zakon kot na golo formalnost, je razumljivo, da nima zakon zanje nobene trajne vrednosti. Razporoka je silno lahka in še celo lažja kot zakon. Ločitev je uradno mogoče izvesti na ta način, da en zakonec tudi brez vednosti drugega zakonca in brez ugotavljanja kake krivde državni oblasti samo prijavi svojo razporoko. Pri tisti priči se lahko poroči že z drugo osebo. Ločitev se izvede brezplačno.

Danes je v Rusiji strahotno veliko razporok. Nad tem so začeli tožiti celo moskovski uradni krogi. V letu 1934. je bilo na 100 zakonov 37 razporok, v letu 1935. pa že 40. V maju 1935. je bilo v Moskvi 4381 porok, istočasno pa 2040 ločitev. Seveda ni v Rusiji niti nezakonskih mater, niti nezakonskih otrok, kajti vsi otroci, pa naj se rodijo tako ali pa tako, imajo enake pravice.

V najstrašnejši luči pa se boljševiško pojmovanje zakona kaže v stališču do klijočega življenja. V sovjetski Rusiji more sleherna žena v dobi 3 mesecev po spočetju zahtevati odpravo plodu. V kako ogromnem številu se ruska žena poslužuje te svoje »pravice«, kaže statistika, ki navaja samo za Moskvo letno 100.000 uradno izvedenih operacij v svrhu odprave plodu. Na nekem protiboljševiškem kongresu v Londonu v decembru leta 1925. je guvernica dr. Edith Summershill izjavila, da ve za zdravnika, ki je v Moskvi samo v enem letu izvršil 12000 operacij, torej uničil 12 tisoč življenj kot zdravnik.

Da je ruska družina vendar le še v svojem jedru zlasti na kmetih zdrava, je to kljub boljševikom in njihovim razdiralnim protinaravnim naukom. Ruski kmet gleda v družini vendarle še nekaj svetega in je v njem še mnogo odpornosti proti boljševiškem strupu, ki razjeda boljševiško družino. —

Sedaj pa si oglejmo kaj nudi sovjetska družina otroku in mladini. Vedeti moramo, da komunizem družini že kot ustanovi ni prijazen. V njej gleda nekakšen ostanek meščanskega življenja. Komunizem vidi v trdni družinski ustanovi in družinskih vezeh oviro za socializacijo posesti in človeka. Boljševiku je družina sovražnik, ki človeka zahteva za sebe in ga krade družbi, kateri bi po njegovem mnenju moral ves z dušo in telesom pripadati. Zato je boljševizem vse storil, da kolikor le mogoče omaje temelje družine. Zakonski zvezi je vzel stalnost in trdnost. Ženo je potegnil v vse panoge javnega življenja, v politiko, v tovarno, v urade, v rudokope, v vojaško službo, kot porotnico, sodnico, voditeljico strokovnih in strankarskih organizacij itd. S tem jo je izvabil od domačega ognjišča in jo posadil v težko borbo za kruh. Taka žena nima ne časa, ne veselja voditi gospodinjstvo in vzgajati otroke; ali sploh ne bo imela otrok, če pa jih bo rodila, pa jih bo dala v oskrbo drugim, največkrat kar državi, ali pa jih bo prepustila — cesti.

Ljenin je na prvem delavskem kongresu leta 1918. v Moskvi rekel: Za popolno svobodo žene in njeno popolno enakost z možem je potrebno, da se osnujejo skupne javne kuhinje, da se bo žena lahko posvetila produktivnemu delu. Leta 1920. pa je rekla voditeljica ženskega komunističnega gibanja Kolontajeva: *Družina ni več potrebna državi, ker domače gospodinj-*

stvo odteguje ženo koristnejšim poslom v produkciji. Vzgojo otrok je prevzela država. —

Razrvanost domačega življenja pospešuje tudi nepopisno pomanjkanje stanovanj. Sodijo, da bi Rusija danes potrebovala še enkrat toliko stanovanjskih prostorov, kakor jih ima danes. V delavskih središčih stanujejo v eni sobi po dve, celo po tri družine in vse uporabljajo isti štedilnik, isto posodo in orodje. V takih neurejenih razmerah ni mogoče govoriti o vzgoji mladine. V tem je tudi glavni vzrok, da danes po Rusiji, zlasti po mestih in predmestjih pohajkuje na milijone mladih ljudi, ki se vdajajo banditstvu in najhujšim zločinom in ki nosijo znani naziv »brezprizorniki«. Kaj takega ne vidimo nikjer na svetu.

Po boljševiški miselnosti pripadajo otroci državi. Kolikor imajo stika z družino, ga morajo porabljeni za to, da svoje starše ovajajo oblastem in da pazijo, da se v družinah uveljavlja komunistična miselnost. Značilna za smotno rušenje družinskega duha je vprašalna pola, s katero se stavi mladoletnikom 20 vprašanj, n. pr.: kaj delajo starši, ali hodi kdo iz družine v cerkev, ali člani družine doma molijo, ali vise v stanovanju svete podobe itd. Kolikokrat se je že zgodilo, da so otroci z odgovori na ta vprašanja spravili starše v ječo in pregnanstvo.

Komsomolci, to so člani boljševiške mladinske organizacije, imajo še posebno izjavo, ki se glasi: »*Podpisani se odpovem svojim staršem.*« Vidimo, da je boljševizem otrokom vzela dom in starše! —

Sovjetska država zahteva zase izključno pravico do vzgoje. V to svrhu sprejemajo otroke v državne vzgojne zavode in v otroške kolonije. V te sprejemajo otroke, ki jim jih izroče starši, dalje otroke, ki so brez staršev in se potepajo okoli.

Posebno važnost polaga sovjetska država na mladinske komunistične organizacije. Pomembne so zlasti sledeče 3 organizacije: »*Oktoberski otroci*«, ki zajamejo otroke od 8 do 11 leta; od 11 do 16 leta pripada komunistični mladec »*Mladim pionirjem*«; od 16 do 23 leta pa je mladina organizirana v »*Komsomolu*«.

Komsomolci so elitna napadalna organizacija borbenege komunizma. Število komsomolcev presega že 6 milijonov. Komsomolci imajo velike pravice in prednosti pred ostalimi državljani. Zato pa imajo tudi posebne naloge pri izgradnji komunistične države. Velik del svojega časa porabijo komsomolci za politiko, za politično propagando in za boj proti verstvu. Po 23 letu preide mladina v komunistično stranko. Komsomol je samostojna organizacija in je organizirana celično po tovarnah, delavnicah, v šolah in po uradih.

Na komsomolce stavlja sovjetska država zelo velike zahteve. Iz njih se sestavljajo udarne čete, ki nastopajo, kjerkoli je komunistični gospodarski, socialni ali politični načrt v nevarnosti. Komunistična mladina je nosilec sovjetskega komunizma na vseh področjih.

Najvažnejše vzgojevališče za mladino je pa šola. Boljševiki so v teku let svoje šolstvo večkrat spremenili. Imajo razne vrste šol. Poleg osnovne

šole imajo še tehniko, visoko šolo, imajo tudi razne delavske fakultete, delovne šole itd. Prvi namen sovjetske šole je vzgajati razredno zavest. Šele drugi namen je jim dati splošno in specialno strokovno znanje.

Kakšne so razmere v ruskih vzgajališčih in šolah, naj pove sovjetski mladinski list »Komsomolska resnica« iz leta 1926., številka 149, ki popisuje razmere v zavodu Vorovsky, ki je veljal za vzglednega: Celo zimo so bili otroci brez šole, življenjski pogoji so docela nehigijenični. Na vsaki postelji leže 3 otroci. Svojo potrebo opravljajo otroci kar v sobah. Umazanost in smrad, ki napolnuje prostore, je nepopisen. Otroci se ne kopljejo. V pol leta je na 352 otrocih bilo ugotovljenih 3.069 obolenj. Kakih 12% otrok je jetičnih, ki seveda spe pomešani med zdrave.

Znani boljševik Buharin se je sam izrazil: *Naši mladinski domovi so postali ognjišča zločinstva, v katerih se mladina vdaja nemoralnosti in pijančevanju, so prava pripravljalna šola za razbojništvo.*

Boljševiki hočejo vzgojiti človeka, ki bo sposoben obvladati moderno gospodarsko tehniko. Seveda ne more biti govora o vzgoji k samostojnemu duhovnemu življenju. Takšen vzgojni ideal boljševiki najodločneje odklanjajo kot ničvreden. Na vero se gleda kot na premagano stališče, pri čemur se je sovjetska šola kmalu razvila v popolnoma brezbožno, vsaki veri sovražno šolo. Brezboštvo se otrokom takoj v osnovni šoli prikazuje kot svetovni nazor višje razvitega naroda. S posebnim odlokom je bilo v aprilu 1929. leta vsej mladini do 18. leta prepovedan verski pouk. Mladina se ne sme udeleževati skupnih molitev, tudi starši ne smejo otrok versko vzgajati.

Ustanovljena je posebna organizacija brezbožnikov, ki ima zlasti veliko naraščaja med mladino. Navodilo šolskih oblasti se glasi: *V sovjetski Rusiji ne sme biti nobene šole brez protiverskega pouka.*

Ta boljševiška vzgoja brez Boga in brez vere v posmrtno življenje rodi nad vse žalostne sadove. Boljševiška mladina se vzgaja k zlu in res tudi rodi zlo. Pri boljševiški mladini se v prvi vrsti javlja velika nemoralnost in spolna razbrzdanost. Saj vemo, da za boljševike ni zakona in ne družine. Človeška bitja se vežejo in družijo, kakor pač nanese in ostanejo skupaj, dokler se enemu zakoncu ne poljubi koga drugega. *Po boljševiški morali ni več prešuštva, ne dvoženstva, niti ni krvoskrunstva, ne zakonolomstva, sploh ne moralnega prestopka*, ampak je le nagon, ki mu je treba zadostiti. Tako za moške, kakor za žensko velja načelo svobodne ljubezni. Vsaka komsomolka, vsaka obiskovalka delavske fakultete, vsaka študentka, ki si jo blagovoli izbrati kak tovariš za svojo uporabo, se mora brezpogojno udati.

Med mladoletnimi, ki jih oblast prime radi zakonskih prestopkov, so pijanci, morfinisti in kokainisti. Rastoče število samoumorov med mladino kaže, da je takšno življenje prazno in da so jo vzgojili za smrt in uničenje.

-Današnja sovjetska vzgoja vodi mladino v anarhizem in v banditstvo. Sovjeti sicer skušajo naslikati inozemstvu pripovedko o srečni mladini v komunističnem carstvu. V vseh javnih in tajnih propagandnih komunističnih časopisih, ki jih izhaja tudi nekaj pri nas pod raznimi bolj in manj znanimi naslovi, se pripoveduje o blagostanju, v katerem živi sovjetski otrok. Resnič-

nost pa je čisto drugačna. O dejanskih razmerah se moremo le delno pričati iz vesti in člankov, ki jih tu pa tam prinašajo sovjetski časopisi o domačih razmerah. Iz rudniških revirjev Dona prihajajo poročila, da potepuške skupine učencev strahujejo prebivalstvo, da so umorile več komunističnih voditeljev in součencev, ki z njimi niso simpatizirali. V Arhangelsku so skupine učencev izropale skladišče alkohola in napadle zborovalce, ki so prav takrat obhajali praznik komunističnega osvobojenja. Takih zgodbic iz sovjetskih časopisov bi našteli lahko celo vrsto. Vlada je spričo vse te podivjanosti takorekoč brez moči; lansko leto 7. aprila je proglasila smrtno kazen za zločinske otroke že od 12. leta naprej.

Množica mladoletnikov, ki se odtegujejo prisilnemu delu in državnim delavskim taboriščem, stalno narašča in pomnožuje tolpe potepuhov, ki hočejo živeti na stroške drugih.

Boljševizem je čez Rusijo vrgel strašno senco, pred katero se mora zgroziti vsak kulturni človek. Tudi ruske diktatorje že navdaja skrb, kaj bo z milijoni zapuščenih otrok, ki doraščajo na cesti in v zločinu. Čutijo, da se bo njihov režim zrušil ravno pri vprašanju mladine. Danes je mladina še navdušena za komunistične ideale, danes še veruje v komunistični raj na zemlji, vsaj tisti del mladine, kateri je ostalo še nekaj idealizma. *Toda čim bo ta mladina spoznala, da je bila prevarana in sicer kruto prevarana, tedaj bo ta mladina, na katero danes komunistična Rusija najbolj računa, povzročila revolucijo, kakršne svet še ni videl.*

Vsako vstajenje gre preko Golgate, preko trpljenja. Danes je ruska mladina že blizu vrha svoje Golgate. In že se svetlika zarja tistega dne, ko bo, kakor je napovedoval Dostojevski, zasijala sreča tudi bratskemu ruskega narodu in to srečo bo ruskemu narodu prinesla mladina, ki se bo kaj kmalu otresla boljševiške laži in našla novo pot resničnega krščanskega življenja.

SOVRAŠTVO BREZBOŽNIKOV

Vitko

»Boga je treba izgnati iz sveta in nebes!« To je ves program brezbožnikov in njihovega glasila »Bezbožnik«, ki izhaja v Rusiji v velikanskih nakladah. Za doseg tega cilja so dobra vsa sredstva in vsi načini borbe. Sovrašтво in sarkazem brezbožnikov se odraža v vsem slovstvu, umetnosti, manifestacijah, letakih, tisku, razgovorih in prireditvah. Podiranje cerkva, ropanje cerkvenih zakladnic, gojenje nenravnosti, vse, kar je slabo — vse je dobro komunističnemu brezboštvu.

»Religija in komunizem sta teoretično in praktično nezdržljiva! Vse religije vklepajo duha in voljo! Borbo brez usmiljenja jim je treba napovedati!« pravi znani komunistični abecednik.

V resnici je zbranih po teh besedah brezbožniške organizacije v borbi proti religiji in Bogu več kakor 250.000 ljudi, ki se resno in z vsemi silami bore proti Bogu in »božjim okovom«. Mnogo tiskarn dan za dnem bruha v

Najlepša in največja naša prireditev je bila proslava obletnice evharističnega kongresa in osemstoletnice Stične dne 15. in 16. avgusta v Stični. Na sliki: odličniki med slovesno mašo nadškofa Jegliča; od leve na desno: minister dr. Korošec, ban dr. Natlačen, divizionar Nedeljković, gospa dr. Adlešičeva, župan dr. Adlešič, preds. Prosvetne zveze dr. Lukman.

svet v tisočih in tisočih nakladah propagandni material, ki ga širijo potem ti borci proti Bogu med vse sloje ljudstva po vsem svetu. Cerkvene praznične dneve uporabljajo za brezbožniške manifestacije, za praznike sovraštva in grozne borbe. Borba se razteza iz šol v posamezna društva, stanovske organizacije, gledališča in kino-gledališča in prehaja v vsakdanje življenje.

Na propagando v tujini niso pozabili: v zapadnih in vzhodnih državah so začeli izdajati časopise v vseh jezikih, razširjajo brezbožne letake in propagandni material, da bi s pomočjo vse močne propagande izvedli svetovno borbo proti Bogu, novo svetovno vojno, borbo vseh narodov proti Vodniku in Kralju narodov.

Ko se je borba proti Bogu zdijala v Sovjetski Rusiji do viška, je z njo zdijala tudi borba in zasramovanje papeža. Njegove okrožnice so na veliko publicirali in jih opremili z zasramovalnimi opombami. Papeža, kardinale in škofe sramotijo na najbolj nesramne načine v tisku, sliki in pohodih. Ne omenjam strašnega preganjanja duhovščine, ki je ostala v Rusiji, morije in zločinov, ki so oblili sveto rusko zemljo z mučeniško krvjo duhovnikov in vernih kristjanov.

V mestu Prikunsk so postavili izdajalcu Kristusovemu Judežu Iškarjotu boljševiki veličasten spomenik. Ta spomenik predstavlja moža, ki s krčevito stisnjenimi pestmi grozi nebu. Na podstavek so po zapisali besede: »JUDU IŠKARJOTU — PRVEMU REVOLUCIONARJU!«

Kdor je videl svetovno razstavo »Pro Deo«, se je lahko na lastne oči prepričal, s kakšno strastjo, kakšnim srdom in sovraštvom se bore brezbožniki proti Bogu, veri in vsemu, kar je s Cerkvijo.

Vesti, da boljševiki dovoljujejo cerkveno življenje, pred vsem pa opravljanje službe božje v Rusiji, so bajke, ki jih širijo po svetu brezbožnikom naklonjeni ljudje in pred vsem zastareli in zapostavljeni liberalni tisk. V Rusiji ni danes, kakor ni bilo nikoli, verske svobode (saj tudi druge ni!), ruski sovjetski režim se napram religiji ni izpremenil popolnoma nič, lahko bi rekel, da je celo še bolj zdivjal. Cerkve rušijo in jih spreminjajo v brezbožne muzeje in propagandne razstave še dalje, duhovnike, ki so vzdržali doslej, preganjajo in pošiljajo v Sibirijo ali na Solovke, duhovščini odrekajo pravico do krušnih kart in drugih pravic, kristjane, ki molijo še skrivoma po svojih domovih, preganjajo, kakor hitro jih kdo ovadi. Govorjenje o neki »verski svobodi« v Rusiji — to je le prikrito odobravanje in zagovarjanje brezbožniških metod, ki jih uporabljajo in izvajajo z vso doslednostjo v Rusiji.

Krik sovraštva, blaznega in krvavega sovraštva ne bo utihnil, dokler ne bo utihnil zadnji zaslepljeni brezbožniški borec. Nasproti neizmerni ljubezni Kristusa Kralja, nasproti njegovemu kraljestvu miru in svetosti mora brez izjeme vedno stati nek zakleti nasprotnik — Antikrist! Poglejmo samo okoli sebe in videli bomo, da se v obraz neizmerni dobroti vedno bolj in bolj jasno reži kakšna užaljena postava, ki se je napila bojnega razpoloženja ob »Buharinovem pamfletu«! Španija, Mehika in druge dežele nam jasno pričajo, da je bolešno razpoloženje svetovne brezbožne internacionale na delu, kakor satan — za hrbtom. Bodimo budni na delu! Čas je resen in gre za velike stvari.

MED MOJO DUŠO IN TEBOJ!

Peter Križman

*Med mojo dušo in Teboj
trdo skovan je črn zid.
Nemirno v noč lebdi privid,
ko da iz mrtvih senc je stkan.
Medló, medló skoz blesk sveta
pronica žarek Tvoj, Gospod.*

*Tako bi rad te celega objel,
prelil bi vate svojo mlado bit,
udaril bi trdo ob zid,
krog mene bi zamrl svet
in bil bi Tvoj, ves Tvoj.*

*O črni zid! O trpke te oči!
O Bog, naj Tvoja roka mi jih oslepi,
potem bom samo Tebe videl.*

ORGANIZACIJA KOLESARSKIH SPREVODOV

Preželj Francé

Kolesarjenje se je pri nas v Sloveniji v zadnjem času silno razvilo. Kolo je postalo za našega delavca, kmečkega fanta in deklet tako potrebno, kakor časopis, oder, šport, itd., saj brez kolesa si našega slovenskega fanta skoro predstavljati več ne moremo. S kolesom se vozi delavec na delo, s kolesom hodi fant k fari v prosvetno društvo, s kolesom se vozi kmečko deklet v mesto. Kolo ni našim fantom za nekako zabavo in razvedrilo, temveč v glavnem služi za praktične potrebe. — Ni čudno potem, da ob raznih prireditvah, slovesnostih, manifestacijah, fantje tudi s kolesi skušajo povzdigniti sijaj sprevodov in slovesnosti.

Ker kolesarji — če so dobro organizirani in če se držé enotnih pravil, — lahko dosežejo s svojim nastopom lep učinek in povdarek slovesnosti, naj v naslednjih vrsticah podam nekaj navodil, kako naj se organizirajo kolesarski sprevodi, na kaj naj se pri teh prilikah pazi, kaj je potrebno, da postane sprevod res prava strumna, organizirana celota.

Prvi večji sprevod fantov kolesarjev je organizirala ZFO za stiške praznike dne 15. avgusta letos. Priznati moram, da sem bil s sprevodom zelo zadovoljen, kajti pomisliti je treba, da smo v Stični prvič poskusili z natančno določenimi pravili glede ravnanja, hitrosti vožnje, pozdravov, povelj itd. Drugi večji kolesarski sprevod se je vršil dne 8. septembra t. l. v Ljubljani, ki ga je organizirala S. K. Planina. Če primerjam oba sprevoda, moram reči, da sta oba dobro uspela, vendar je bil stiški sprevod v marsičem boljši. Vsako stvar je treba organizirati premišljeno, vsestransko in sistematično. V stiškem sprevodu je bilo več kot 800 kolesarjev, bilo je slabo zbirališče radi gneče ljudstva, ki je prihajalo z vlakov, bilo je malo rediteljev, vendar so se pozdravi dobro izvršili, prav tako so se fantje navodil voditelja držali, in to v vsakem pogledu. Pri ljubljanskem sprevodu je manjkala dobra predpriprava, rediteljev je bilo dovolj, toda niso bili vsi na mestu. V sprevodu je bilo 620 kolesarjev in kolesark. Vse je bilo neenotno, brez pravega reda, dočim je bilo v tem oziru v Stični boljše, ker kolesa sploh niso bila okrašena in ker je bil sprevod razdeljen po farnih voditeljih. Iz navedenih primerjav naj slede ta-le bil sprevod razdeljen po farnih voditeljih. Tretji letošnji kolesarski sprevod je bil v Mariboru o priliki Slomškovih dni. Iz navedenih primerjav naj slede ta-le konkretna navodila, ki naj se vpoštevajo pri organiziranju zletov, manifestacij in sprevodov.

Splošne opombe.

1. Da boste fantje-kolesarji v raznih sprevodih v lepem redu, disciplinirano, strumno in po fantovsko krepko mogli voziti, se je treba vedno držati preizkušenih pravil, ki urejajo kolesarjenje v skupinah.

2. Ker morajo kolesarji priti na kraj zbirališča več desetih kilometrov daleč, naj bodo kolesa povsem zanesljiva; nobeden naj ne pozabi na luč, na orodje za popravilo gumijevih cevi, za pritrditev raznih vijakov, na sesalko, na dobre zavore itd.

3. Kolesarje naj iz vsake fare vodi na zbirališče za sprevod farni voditelj, ki naj bo tudi za vse odgovoren. Če se iz ene fare udeleži več kot 50 kolesarjev, naj se določita dva voditelja ter naj odidejo v kraj slovesnosti v dveh skupinah s presledkom kakih 300 do 500 m.

4. Vsak farni voditelj naj skuša dobiti za svojo skupino kolesarjev vsaj enega izkušenega ključavničarja ali mehanika, ki naj vzame s seboj na pot tudi razno orodje za morebitna večja popravila.

5. Skupini kolesarjev je na čelu voditelj, ki drži tempo vožnje, ki daje povelja itd. Za skupino vozi mehanik, odnosno tisti, ki je določen namesto njega. Ta slednji kontrolira, da kdo ne izostane in da popravlja kolesa. Mehanik v nobenem primeru ne sme pustiti za seboj koga iz svoje skupine, pa čeprav bi se zaradi zamud-

Za uvod v stiške dni se je 15. avgusta vršil svečan sprejem odličnikov, ki so prišli na proslavo v Stično. Fantje na konjih in dekleta v narodnih nošah v zboru pozdravljajo visoke goste.

nikov moral od skupine zelo oddaljiti. To je potrebno zato, da je vsa skupina med seboj povezana ter da ima vodstvo.

6. Zbirališče naj bo čim prostorneje; najbolje je kaka malo prehodna cesta, na kateri se kolesarji lahko poljubno razvrstijo.

7. Na dobro shrambo koles naj se polaga posebna pažnja. Fantje pridejo od daleč, zato jim moramo preskrbeti dobro shrambo, kjer bodo lahko brez skrbi zaupali v shrambo svoja kolesa. Najcenejši in najbolj praktičen način shrambe je bil narejen v Stični. Široke celice, v katere se lahko spravi 10 do 15 koles, so najbolj priporočljive. Za vsako kolo je treba izdati listek o predaji kolesa. — Shramba koles naj bo tudi tako prirejena, da kolesarji ne motijo sovesnosti, ki se morebiti nadaljujejo po sprevodu. Dobro je bilo v tem oziru urejeno v Stični, ko so kolesarji »zginili« in niso motili nadaljnjih slovesnosti.

8. Kolesa naj načeloma ne bodo okrašena. Sicer je lepa vnema vsakega posameznika, ki okraši svoje kolo, vendar pa s tem, ker ni enotnosti, postane sprevod nekam razbit, razdrapan. Kolesarski sprevodi imajo značaj disciplinirane, strumno organizirane enote, ki se giblje po enotnih poveljih. Zato naj vsako samosvoje vplivanje na sprevod odpade. Okrasitev koles je posebno pri prireditvi S. K. Planine postala mestoma že neokusna in popolnoma odveč. — Čisto nekaj drugega pa je, če so kolesa brez izjeme enotno okrašena, ali če imajo na vodilu pritrjene narodne zastavice ali zelene trakove. Dekoracijo naj po možnosti oskrbi prireditelj, da bo čim bolj enotna. Če imajo vsi kolesarji — ki hočejo v sprevod — enotne znake, trakove ali zastavice, tedaj se ne bo zgodilo, da se bodo med sprevod vsilili tudi razni nepoklicani, ki so n. pr. v Stični hoteli delati nered in kvariti našo organizacijo. Take ljudi in tipe na ta način lahko izsledimo in jih potem pošljemo tja, kamor spadajo.

9. Farni voditelj naj fante kolesarje, ki so prijavljeni za sprevod, teden dni prej nekako preizkusi s krajšim zletom do 10 km, tako, da bo zamogel ugotoviti,

kdo slabše vozi kolo, ali je kdo le preveč neroden in nevešč kolesarjenja, če kdo ne uboga in se ne pokorava kolesarskim pravilom. Take vaje je dobro kar sistematično uvajati med naše fantovske odseke.

10. Še nekaj k splošnim opombam. Silno važno je, kako naj se sprevedi urede, ali po dva, tri ali pa po štiri skupaj. *Najbolj so se obnesli dvostopi*. Tristopi ali celo štiristopi so nepriporočljivi, ker naši fantje vozijo samo parkrat na leto po nekkih pravilih, ker so naše ceste in ulice v mestih ozke ali preveč prometne, se lahko zgodi, da kdo pade in s tem spodbije tudi svojega levega ali desnega tovariša in tako naprej. Prirediteljev naj ne moti to dejstvo, da bi bil sprevod predolg, če bo sprevod urejen po dva in dva kolesarja. Da oblažimo dolžino, je treba sprevod organizirati po skupinah po 50 kolesarjev.

Na kaj moramo paziti pri vožnji na prireditve in nazaj domov.

1. Kolikor sem mogel opaziti, se fantje navodil za vožnjo v Stično niso dovolj točno držali. Bilo je le preveč dirkanja in neurejenega kolesarjenja. Izjemo tvori le nekaj odsekov, n. pr. Komenda, Mengeš in sploh odseki kamniškega okrožja. Drugič naj se na ta navodila bolj pazi, posebno glede strnjenosti, umikanja, in hitrosti vožnje.

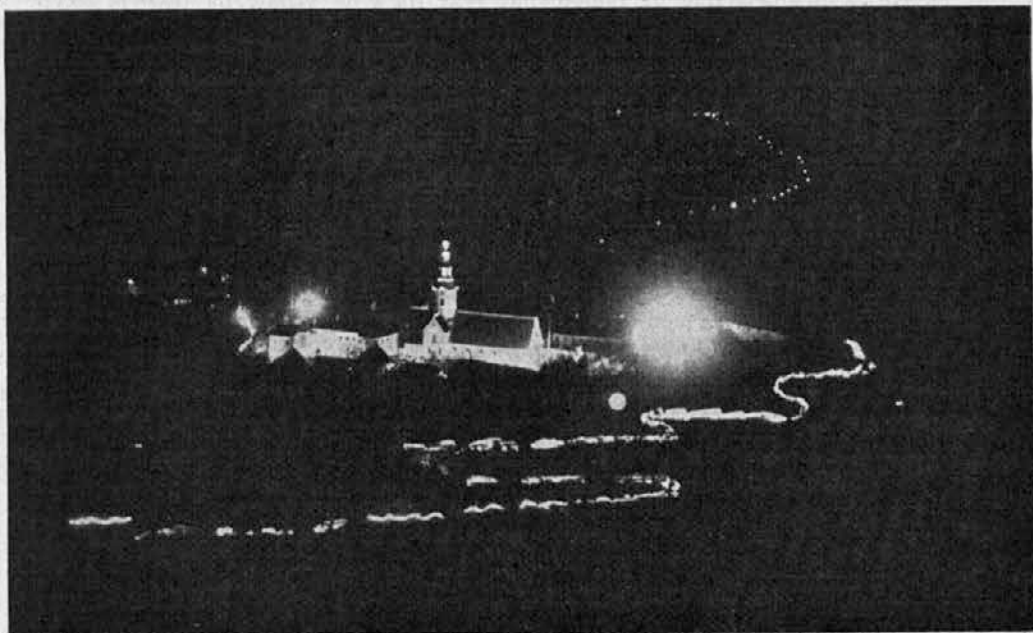
2. Preden se odpeljete na kraj prireditve, se postavite po velikosti v vrste, da vas ne bo treba razporejati šele na zbirališču. Dalje pri tej priliki pregledajte kolesa, pritrdite vijake ter nasesajte zračnice.

3. Hitrost vožnje na zbirališče in nazaj domov ne sme biti večja *kot 15 km na uro*. Ta primerni in predpisani tempo naj drži izbrani voditelj. Na vsako enourno vožnjo je treba napraviti 10-minutni počitek ali postanek.

4. Na kolesu je vroče in se človek poti, zato potrebuje precej vode. Radi tega se fantje-kolesarji opozarjajo, da naj voditelj ne pusti piti prej vode, kakor šele tik pred odhodom, ko zopet sedete na kolo. Da kolesar, posebno pa še slovenski katoliški fant, ko gre manifestirat za naše ideje, ne sme piti alkoholnih pijač, je samo po sebi razumljivo.

5. Pred vsem naj voditelje, ki so odgovorni za vse fante, opozorim na tole: Ko vozite v klanec, jih lahko izvozite le, če so dobri kolesarji v skupini, če niso, naj pa stopi s kolesa cela skupina; brezpogojno je pa to treba narediti, če je klanec oster. Ne gre namreč, da bi dva ali več kolesarjev z muko prevozilo klanec, pri tem bi si pa nakopali kak prehlad. Ostalo skupino, ki bo šla peš, bodo morali itak počakati na vrhu. S klanca navzdol pa upoštevajte tole navodilo, in sicer brezpogojno: Na večjih klanecih je treba nekoliko postati *in se morajo spuščati po kancu navzdol samo drug za drugim, in sicer stalno s 3 do 5 metriskim presledkom*. Tempo naj bo lahek. Zavore uporabljajte previdno, da komu ne odpovedo sredi klanca. Nato se je kakih 500 m pod klanec treba ustaviti, da zamorete zopet urediti skupino po dva in dva skupaj. Če kdo izostane, naj ne dirka naprej, da bi prišel na prejšnje mesto. Ta se mora priključiti skupini edinole od zadaj, da s tem ne moti drugih in ne kvari vrste. — Žal, da se tega 5. navodila večina kolesarjev ne drži, kar se je prav dobro videlo, ko so fantje vozili na stiške dneve. Zato se je pripetilo tudi nekaj manjših nezdod.

6. Če skupina sreča na cesti kakega voznika ali pešca, zadostuje, če pozvoni z zvoncem samo tisti, ki je na čelu, to je voditelj, vsi ostali naj zvoncev v skupini ne rabijo. Zgodilo se bo, da vas bodo na cesti srečavali tudi avtomobili. Če privozi avtomobil od zadaj, naj zavpije mehanik, ki je zadnji: »desno«, in vsi naj se še bolj pomaknejo na desno stran ceste. Isto je treba napraviti, če srečate avtomobil spredaj. Povelja daje skupinski voditelj, ki je za red in za fante tudi odgovoren. Zato so ga dolžni fantje poslušati in se njegovim navodilom pokoravati. Ko izreče voditelj kako povelje, ga vsak nasednji ponovi, tako, da pride povelje do zadnjega fanta v skupini.

Najlepša prireditev stiških dni je bila nočna procesija mož in fantov, ki se jo je udeležilo 6.000 mož in fantov z baklami v rokah. Procesija je šla na hrib Vinograd, kjer se je vršila polnočnica, pri kateri je prejelo obhajilo skoro 5.000 udeležencev. — Krasen pogled na procesijo, ki se vije proti vrhu hriba.

Sprevod

1. Pred vsem moram poudariti, da je fantom vedno treba povedati, za kaj se sprevod vrši, dati se jim mora ideja. V Stični so na primer fantje vedeli, zakaj so prišli; o fantih, ki so prišli na ljubljansko prireditev, bi tega ne mogel trditi. Glavno — kakor pri vseh stvareh — je ideja, ki naj prešinja vse kolesarje.

2. Suknjič naj bo privezan in lepo zavrt na okviru kolesa. Vsak naj ima predpisan trak ali zastavico, kakor sem že omenil zgoraj. Prireditelji naj se izogibajo ovinkov in klancev, kjer naj bi se razvijal sprevod. Kolesarke naj ne bodo pomešane med fante-kolesarje. Sprevod naj se točno uredi že na zbirališču. *Tvorijo naj se skupine po 50 kolesarjev.* Skupino vodi voditelj, ki vozi 3 m pred svojo skupino in z 10 m presledkom za prednjo skupino. *Tempo naj bo hoja pešca.*

3. Sprevod kolesarjev lahko poživimo s konjeniki (v Stični je bilo to prav lepo izvedeno) in na čelu naj bodo poleg zastave fanfaristi. Fanfaristi naj bodo na konjih ali v okrašenem avtomobilu (kar pa slabše učinkuje). Sprevod naj zopet zaključí oddelek konjenice.

4. Vozi se strnjeno z 1 metrskim presledkom, in sicer po dva kolesarja skupaj. Pazite in polagajte največjo važnost na tole: *razdalja med zadnjim kolesom prvega kolesarja ter med prvim kolesom drugega kolesarja mora biti brezpogojno 1 m. Ravna se levi kolesar na desnega, in sicer tako, da je tudi samo 1 m razdalje med obema.* Ko sediš na kolesu radi počasne vožnje, trdo drži za vodilo, posebno tam, kjer je slaba cesta, istočasno pa moraš imeti pripravljene zavore, da jih lahko vsak čas uporabiš. Lepota, strumnost in enotnost sprevoda zavisi skoraj sto odstotkov od tega predpisa, ki ga bo vsak vsaj z nekoliko dobre volje lahko izpolnil. *Torej lepo ravnajte, kritje in 1 metrski presledki so pogoj za uspeh dobre izvedbe kolesarskega sprevoda!*

5. Če kdo ne zna dobro voziti kolesa, ali če se mu med sprevodom napravi kakšna napaka v kolesu, mora takoj izstopiti. Na njegovo mesto pride naslednji kolesar, da bo ostala celota nepokvarjena.

6. Ko se pripravljamo na odhod, naj vsak naravna pedale na poševni okvir kolesa, tako bo vzporedno z njim v isti višini in v isti legi. Na povelje »na kolesa« naj vsak kolesar da desno nogo čez kolo in na desni pedal, ki je v tisti višini kakor sem opisal. Na nadaljno povelje »počasi naprej« vsa skupina, za katero velja povelje, pritisne na pedal, tako, da vsi naenkrat odrinejo z mesta. Le na ta način je možno dobiti kmalu potrebno ravnanje in pravi red.

7. Glede pozdravov se držimo naslednjega pravila. Če vozimo mimo tribune ali mimo častnih gostov, je treba na povelje »pozdrav« obrniti glavo v tisto smer, komur velja pozdrav. To pa store samo voditelji in vsi ostali, razen prvih dveh v skupini. V ostalem je treba držati glavo pokoncu in kradoma pogledati na svojega desnega tovariša, da bo dobro ravnanje; sicer je pa treba gledati tudi v kolo prednjega kolesarja, da ne bo med sprevodom kdo naletel drug na drugega.

8. Silno važno je v kolesarskem sprevodu vzklikanje. Vendar tudi to naj bo urejeno in naprej določeno. Naš vzklik in pozdrav je »Bog živi!« Pri vsaki skupini 50 kolesarjev naj bo eden v prednjih vrstah, ki vzklika naprej, vsi drugi mu pa odgovarjajo. Na primer prvi vzklikne »Bog«, vsa skupina pa mu odgovori naenkrat »živi«. To se lahko ponavlja.

9. Če se moramo kje radi prelaza čez železniško progo ali radi slične zapreke ustaviti, tedaj se je treba ravnati takole: Na povelje a) : »skupina« (zategnjeno), takrat vsi z levim pedalom pridejo k tlom (navpično) in na naslednje povelje b) »kolesa ustavite« vsak vrže desno nogo čez kolo k levi nogi in z levo nogo brez ustavitve (presledka) koraka naprej ena, dve itd., kolo pa pri tem čvrsto drži za sredo vodila (z desno roko), z levo pa nalahno mahlja. Isto velja, ko se sprevod zaključuje.

10. Fantje-kolesarji naj se brezpogojno pokoravajo navodilom rediteljev, posebno pa vrhovnemu voditelju, da bo sprevod v resnici zgledal kot strumno disciplinirana in dobro organizirana enota.

Z dosedanjimi večjimi kolesarskimi prireditvami v Maribor, Stično in v Ljubljano smo napravili dober začetek. Potrebno je samo, da take kolesarske sprevode, posebno take, ki so večjega obsega, organiziramo sistematično in temeljito pripravimo. Hvaležna naloga naših fantovskih odsekov so izleti, kolesarski sprevodi in kolesarske prireditve, ker ima pri nas že vsak fant svoje kolo. Treba je stvari posvetiti zato nekoliko več pažnje in uspehi gotovo ne bodo izostali.

JESENSKE PESMI

Vane Betkin. Prijatelju Ivanu Škerlju.

I.

Glej, mi smo kot kipi
v tem svetu vrvenja
in tiho mró hipi
nam sredi življenja.

Saj radi ubežali
bi kruti resnici,
pa smo, kot jokali
bi v hladni temnici.

Na naših vrtovih
pa cvetje dehteče
ne bo ovenelo

in vedno cvetelo
prijetno vabeče
v krasotah bo novih.

II.

Drevje nam dalò
zrelo nam sadje;
zdaj bo zaspalo —
mrzla pomlad je.

Mi smo drevesa
v vrtu življenja:
naša očesa
polna hotenja

mrak bo zagrnil,
materi zemlji
kmalu nas vrnil.

Ti, Gospód, jèmlji
naše sadove
v svoje domove!

NAŠE ROMANJE K TRIGLAVSKI M. B.

Jauh Francè

*Pozdravljena, Triglav in Stol,
varujta Marijin prestol!*

Ko smo bili l. 1927. o Velikem šmarnu na Triglavu, smo bili pri maši, ki jo je daroval v kapelici triglavske Matere božje na Kredarici sedanji prevz. naš knezoškof dr. Gregor Rožman. Predstavili smo se mu in prijazno nas je sprejel ter rekel, da ga veseli, če se zbere skupina mladih fantov in pohiti na naše krasne planine, ki so lep dokaz vsemogočnosti Stvarnikove in ki dvigajo našega duha iz moreče vsakdanjosti k višjim smotrom. Mladi fantje pa se v boju s strminami in naravnimi elementi nauče borbenosti napram nižjim silam. H koncu pa je dejal, da upa, da se še kaj vidimo v planinah.

Te njegove besede so nas dvignile, vzpodbudile ter vžgale v nas nov verski in planinski ogenj.

Takrat je bil v naši družbi tudi šestošolec Tone. Nikdo izmed nas še ni vedel takrat, da bo ta fant postal služabnik Gospodov. Ko je odšel v semenišče, smo gojili pobožno željo, da bo srečno dovršil svoj namen. Naprosili smo ga, da gre tisto poletje, ko bo novo mašo pel, z nami na Triglav. Z veseljem nam je obljubil. S hrepenjem smo pričakovali tega dne, še bolj pa dne, ko je daroval prvo sveto daritev, kar se je zgodilo 15. julija 1934. Kot še nikdar, tako so takrat z glasnim šumom s kora donele orgle s sodelovanjem orkestra in peli smo z navdušenjem kot še nikoli »Novi mašnik, bod' pozdravljen!« in »Jubilatè Deo«. Da, bil je dan, ki ga je naredil Gospod in pa naš Tone. Z njim vred smo uživali srečo v Bogu.

Zmenili smo se za to naše romanje za 28., 29. in 30. julij 1934, prav za obletnico slavnosti 1900-letnice Odrěšenja v Ljubljani. Naš organizator France je izdelal načrt za to romanje, novomašnik Tone ga je pa odobril.

In zbralo se nas je na soboto popoldne 28. julija v Kranju na kolodvoru devet fantov in novomašnik Tone, ki smo ga izvolili za našega planinskega svečenika. Ponosni smo nanj in veseli, da ima naša planinska družba svojega duhovnika, da ne bomo v skrbeh za mašo.

In odpeljali smo se iz Kranja z vlakom ob pol petih. Ni lepšega, kot če družba mladih fantov, zbranih okrog svojega duhovnika, vsi enakih nazorov, načel in stremeljenj, povezani med sabo s tovariško ljubeznijo, potuje na naše krasne gore.

Čimbolj smo se bližali gorenjskim planinam, ki so se grele v popoldanskem soncu in bile zavite v lahno tančico poletne soparice, tembolj nas je prevzemalo navdušenje in veselje. Kaj se ne bi veselili, saj nas čakajo lepi trenutki v kraljestvu snežnikov kranjskih siv'ga poglavarja, ki je vstajal pred nami v vsej svoji mogočnosti in stvarjal v naših dušah najrazličnejša čustva. S svojo mogočno, v oblake kipečo postavo nas je vabil v svoje kraljestvo in nam klical »kivšku srca«. Zapeli smo mu v pozdrav: »Oj Triglav, moj dom«, Gorenjski pa: »Pozdravljam te, gorenjska stran!«, česar nikjer ne doživiš tako kot tu.

Dovje — Mojstrana. In ubrali smo jo za progo doli in čez mlado Savo skozi Mojstrano v dolino Vrat, ki so bila odprta na stežaj. Ozirali smo se nazaj na Dovje in Karavanke, v katere se je upiralo zahajajoče sonce. Radi bi bili stopili na grob triglavskega kralja Matjaža, župnika Aljaža, ki počiva na dovškem pokopališču v družbi triglavskega žrtev, ki jih je polagal k večnemu počitku ter zmolili zanje očenaš, todá žal, nismo imeli časa, ker si sicer ne bi mogli do noči ogledati Peričnika. Korakali smo ob deroči Triglavski Bistrici, ki nam je igrala živahno koračnico. Še pred nočjo smo si ogledali bobneči Peričnik, svobodnega sina planin, ki je rohnel nad nami predrzneži, ki si ga upamo motiti v tej samoti, in nas namočil s svojo prho.

Tiho se je prikradel mrak in nas zavil v svoj temni plašč, objela nas je temna bukovina in z lučjo smo si razsvetljevali pot. Tako nekam sumljivo soparno je bilo, pot nam je lil od čela in krivili smo se pod svojimi prostovoljnimi bremenimi. Nobenega vetriča ni bilo, ki bi hladil naše vroče obraze. Vrhov so se trdovratno držale megle, navdajala nas je neka težka slutnja, kot da se morda bliža kaka nevihta. Težak je bil korak in huda sapa. Mikalo nas je, da bi se utaborili pod bukev na mehki mah in zaspali. Toda nismo se hoteli vdajati lenobi, ker na ta način se nikamor ne pride. Misel na lepi smoter pred nami nam ni dopustila tega. Kolikrat se takole ob poti življenja nudi kako ugodje, toda ne dopušča nam vest, da bi se ga poslužili, ker vemo, da nima dobrih posledic. Ali mlad fant, da bi bil utrujen in pomegal, to bi bila sramota! Kake tri ure hoje takole zvečer se pa že zmore vkljub dnevnemu naporu.

Potegnil je hladen vetrič, ki nam je pregnal vso utrujenost in bili smo kot prerojeni: Zjasnilo se je, vrhovi so se oprostili megla, začelo se je svetlikati, vzhajala je luna in krasno so se belili v njenem svitu Triglav, Stenar in Škrlatica in bleščal se je triglavski ledenik. Nad gorami so zažarele zvezde in kazale nam, hrepenečim zemljanom, pot po samoti. Obstali smo in strmeli nad vso to krasoto. Iz naših prs je vzkipela tista, katera ne pride nikoli tako do izraza kot ob takihle prizorih:

Od zvezd zaleskeče nebo,	Popotnik zazdihne s srca
Na potnika zro iz višave.	In moli odkrite mi glave:
In njemu se zdi, da pojo:	Češčena, nebeška gospa,
Marija preblažena ... Ave!	Marija preblažena ... Ave!

Še nikdar in nikjer je nismo tako doživeli kot ta večer. Ravnali smo se po popotniku, ki ga omenja, in opravili večerno molitev, katero smo podaljšali v rožni venec, ki nam je krajšal dolgo pot po samoti.

Vtopljeni v molitev in sladke misli nas pozdravi luč iz teme — Aljažev dom. Kmalu nas je sprejel v svoje razsvetljene sobane. Notri se nam je pridružil bogoslovec France, novomašnikov drug, ki je prispel iz Martuljka preko Škrlatice in gre z nami. Sestali smo se tudi z dr. Potočnikom Miho in Čopom Jožetom, znanima plezalcema in junakoma filma Triglavske strmine.

Po temeljitem oddihu in okrepcilu smo stopili še h kapelici sv. Cirila in Metoda, ki samuje med smrekami blizu Aljaževega doma, nato pa k počitku.

Pri prvem svitu smo bili na nogah, pregnali spanec z obrazov z mrzlo studenčnico in se zbrali v kapelici. Pridružili so se nam tudi dr. Potočnik, Čop in oskrbnik Aljaževega doma. Naš Tone je daroval mašo, šestošolec Janez pa mu je ministriral. Nekaj fantov je pristopilo tudi k obhajilu.

Po zajtrku smo odrinili naprej po kameniti poti proti severni triglavski steni, ki je uničila že veliko mladih, po njenih strminah in rekordih hrepenečih življenj, in nam grozila s temnimi kamini in silnimi prepadi. Z neko bojznijo so zrli novinci v te grozne stene in njihove oči so iskale poti čez te strmine, ki so videti na prvi pogled neprehodne. Pri prvi stražnici smo dali graničarjem, kar je njihovega. Pot nas vodi čez prodišča in kupe nagromadenih skal. Prekoračimo deročo Triglavsko Bistrico, ki vre izpod snega, ki ga je še veliko tu, dasi je že visoko poletje, in udarimo v strmino po poti čez Prag, ki se vije semintja po melu in grušču. Dvigali smo se in dvigali, peli in vriskali v mlado jutro, da je odmevalo od devetih robov. V triglavski steni pa so se nam odzivali Potočnik, Čop in neki Dunajčan, ki je z njima plezal.

Vedno veličastnejši je pogled v dolino in na vrhove, ki so tako lepo umiti in jih obseva jutranje sonce, ki je tudi nas poljubilo s svojimi zlatimi žarki. Pri studenčku pod Begunjskim vrhom smo počivali in pokusili njegov napoj. Potem pa po širokih ploščatih skalah, po katerih se gre kot po tratoarju proti Kredarici. Vedno bližje smo Triglavu, Aljažev stolp in ljudi na vrhu opazimo že s prostim očesom.

Pred nami se odpre velika kotlina snega — Triglavski ledenik, mahnemo jo ob njem in izza roba vstane pred nami Triglavski dom, ponosni planinski hotel. Najprvo smo se šli poklonit triglavski Materi božji, ki kraljuje v kapelici tik doma, nato pa v dom, kjer smo južinali in se odpočili.

Ob 3 smo imeli v kapelici litanije, nato pa smo odrinili na vrh Triglava. Nekateri regrutje, ki še niso bili na vrhu, so z nezaupanjem in bojaznijo gledali v steno oholega grebena, preko katere je drzno speljana pot. Toda, ko so začeli stopati po kamenitih stopnicah, vsekanih v skalo, in se oprijemati klinov, ki so zaradi varnosti zabiti v steno, jih je minul tisti neupravičen strah in spoznali so, da ni tako hudo kot so si predstavljali. Edino tam čez sedlo med Malim in Velikim Triglavom je za vrtoglave bolj kočljivo, ko se gre po grebenu kot po vrhu strehe, na obeh straneh pa zija po več sto metrov globok prepad. Da je pot varnejša, so zabiti v tla precej visoki železni drogovi in od enega do drugega napeta železna vrv prav do vrha, da se zanje prijemlješ. Toda, kaj bi se bali, ko jih je na tisoče in tisoče že šlo tód čez, pa se niso ponesrečili. Zatorej pogum, in šlo je.

Velika radost napolnjuje naša srca, tako nekam vzvišene se počutimo, vse je nižje pod nami, nikak vrh višji, naše oko bega od vrha do vrha, iz doline v dolino in uživa krasoto naše zemlje.

Naš pogled splava proti severu v tužni Korotan, izroči pozdrave našim bratom ob Dravi, počasti Gospo Sveto in odhiti čez Karavanke k Mariji Pomagaj na Brezje, kjer deli Tolažnica žalostnih bednim in žalostnim svojo pomoč in tolažbo. Tam zmoli »Zdravo Marijo« in odjadra čez Bohinjske gore tja doli na Doberdob — slovenskih fantov grob in pomoli zanje. Nato gre na božjo pot k Materi božji svetogorski in jo iskreno poprosi, da naj nas varuje takega zla, kot je bila strašna svetovna vojna in da bi bili Slovenci zopet enkrat združeni v miru Kristusovem. Dalje splava naš pogled na Krn, ki je kot veličasten nagrobni spomenik našim bratom in očetom, ki počivajo v njegovem naročju in zmoli zanje očenaš; poroma k višarski kraljici, ki kraljuje tam na zahodu v objemu gorskih velikanov. Če potegnemo od Gospe Svete do Svete gore črto, in od Brezij do Sv. Višarij, dobimo križ in nekako v sredini tega križa je Kredarica, prestol triglavske Matere božje.

Na bližnjo okolico Triglava pa razgled ni nič kaj poseben; ozračje je bilo megleno, bohinjska dolina je bila potopljena v megleno morje, v katerem je grmelo; tudi na Koroško stran nad Visokimi turami se je zbirala nevihta; zato smo jo kmalu pobrali z vrha.

Po skalah in snegu smo se spustili nazaj na Kredarico. Ko smo prišli doli, je sonce že zašlo za daljnimi Tirolskimi gorami, nevihta nad Turami se je razkadila, gore so se sprostile megla in zavel je hladni Gorenjec. Zbrali smo se na vrhu Kredarice k sestanku, med nami novomašnik Tone, duša naše družbe.

(Dalje prihodnjic.)

KAKO JE V KOROTANU

Za obletnico plebiscita. — Carinthiacus.

Slovenska Koroška je del slovenske zemlje. Na Koroškem živi 100.000 naših bratov po krvi in jeziku. Naravno pravico in dolžnost imamo, da se brigamo zanje.

Dne 10. oktobra 1936 bo minulo 16 let, odkar se je vršilo ljudsko glasovanje. Če bi bilo šlo po pravici, bi bili morali mi dobiti Koroško brez glasovanja. Zanašali smo se na našo pravico do Koroške. Zato Narodna vlada v Ljubljani v začetku ni hotela nastopiti z nasilnimi sredstvi. Bili smo prepričani: Kar je naše, bomo itak dobili!

Varali smo se! Nemci so smatrali to za slabost in so sami sklenili, da bodo začeli nastopati z nasilnimi sredstvi. Začeli so boj. S tem so obrnili pozornost sveta na Koroško. Privabili so Američane. Nemci so povsod zbrali svoje ljudi, Slovenci o prihodu ameriške komisije pogosto niti vedeli niso. Američani so dobili vtis, da je ljudstvo zelo za Nemce razpoloženo. Ta vtis je bil odločilen. Neverjetno, pa resnično: Po deželi gor, po deželi doli, bežno prepotovanje slovenskega dela Koroške z avtom — pa je od tega postala odvisna usoda tega dela naše zemlje! Na podlagi poročila te komisije je Wilson zahteval plebiscit! Kaj je on vedel, kakšno silo in nasilje so izvajali naši nasprotniki nad našim narodom na Koroškem! Kaj je on vedel o strašni krivici, o zločinstvu ponemčevalne šole, ki je že 50 let pred plebiscitom demoralizirala naš rod na Koroškem! Kako naj bi bil on vedel, da je zdaj prišel čas, ko je treba staro krivico popraviti, ne pa storiti novo!

Določitev plebiscita za Koroško je bila za nas velika krivica! *Z nasiljem in krivico so nam izneverili ljudstvo!* In potem so dali temu ljudstvu glasovnico v roke! Tako smo Koroško *moraliz* izgubiti. Najprej so nam pojaničarili ljudstvo, potem pa so mu rekli, naj svobodno glasuje.

Ali se ne pravi to, da so nas ogoljufali za Koroško? Narod je vendar celota in narodu ni vse eno, kaj se godi z njegovimi deli in z njegovo zemljo. Narod je družina. Bol in veselje, ki zadene posamezne ude, občutijo in so doživljajo vsi ostali člani družine. Bol in veselje, ki zadene dele naroda, občuti ves narod. — Narod je telo. Če trpi posamezen ud telesa, trpijo vsi udje, trpi celo telo.

Slovenska Koroška je sestaven del naše zemlje, slovenski Korotanci pa sestaven del našega naroda. Zato *ne moremo* biti brezbrizni nasproti tej slovenski zemlji, nasproti tem našim sonarodnjakom. Kdor nje tepe, nas tepe, kdor njim dela krivico in nasilje, *nam* rani srce. Prav kakor je pel pesnik Medved o Vrbskem jezeru:

Jezero Vrbsko, kras Korotana,
biser prirodne lepote, znaj,
da krvavi mi, da peče me rana,
kadar se nate spominjam sedaj!

Koroška je naša odprta rana. In ne bili bi Slovenci, če bi nas ta rana ne pekla.

Temna je usoda slovenskih Korotancev. Neusmiljeno bije po njih pest močnejšega. A verujmo v zmago pravice. Verujmo, da se bo izpolnilo tudi nad Slovenskim Korotanom:

Vremena Korotancem bodo se zjasnila,
jim lepše zvezde kakor zdaj sijale!

MRAK NAD VASJO

Povest. Spisal *Ivan Čampa*. Nadaljevanje.

Mršek se je pošteno urezal, ko se je nadejal, da bo s fanti pri »Kmečki slogi« delal tako, kakor se bo njemu zljubilo.

Tine, ki je bil prav za prav idejni voditelj društva, je kmalu izprevidel, kaj Mršek namerava, zato se je kljub temu, da so bili nekateri fantje za to, da sprejmejo Mrška za častnega člana, na vso moč upiral temu.

»Ne rabimo prav nič njegovega denarja in njegovih nasvetov! Kar bomo naredili, naredimo sami iz sebe in brez tuje pomoči.«

Tako je Tine večkrat poudarjal in je na vse zadnje tudi zmagal.

Mršek pa se kar ni mogel sprijazniti z mislijo, da mu je tokrat že drugič spodletelo. Neizrečno ga je žgalo, da je pomagal ustanoviti organizacijo, ki je sedaj njemu samemu v škodo in mu bo odtujila celo tiste fante, ki so bili nekdanj z njim. Res je sicer, da je njegov nečak v znak protesta, ker Mrška niso sprejeli za častnega člana, izstopil iz društva, toda to je fante potrdilo samo v domnevanjih, ki so jih imeli o Mršku, zato so se še bolj utrdili v nasprotstvu do njega in do vsega, kar je dišalo po njem.

Prav radi tega pa je Mršek še bolj besnel, ko je izvedel, da misli župnik zidati cerkveno dvorano. Predobro se je zavedal, da bi se njegovi nasprotniki, ki so sedaj kolikor toliko razdvojeni in razpršeni, spet zedinili in morda še močneje kot nekdanj. Zato je sklenil napeti vse sile, da prepreči načrt.

Že drugi dan po zborovanju v župnišču je poslal nad župnika orožnike, češ da ni prijavil zborovanja oblastem. Orožniki sicer niso mogli nič opraviti, ker je bilo to popolnoma nekaj drugega kot zborovanje, ovadili pa so župnika vendarle, čeprav so že naprej vedeli, da ne bodo nič dosegli. Naredili so to pač iz strahu pred Mrškom, kajti njemu se ni bilo dobro zameriti.

Ko je Mršek videl, da prva ovadba ni imela uspeha, je poročal naravnost v mesto, da namerava župnik graditi dvorano, kjer se bo uganjala politika nekdanjega kulturnega društva in podobno. Pa tudi to je bilo tako daleč od resnice, da niso mogli prepovedati zidave.

Ko so ljudje videli, kako se Mršek protivi dvorani, so prav radi tega kar tekmovali med seboj, kdo bi več prispeval za zidavo. Če ponekod ni bilo denarja, so darovali hlode ali kaj podobnega.

Dekleta in fantje so z nekim prav posebnim veseljem delali na to, da se zidanje začne čimprej, zato so povsod, kjer so mogli, pomagali župniku in Francetu, ki se je pač najbolj trudil, da uresniči to, za kar se je bil zavzel.

Mršek, ki ni mogel razumeti, odkod ima župnik denar, je tega napadal in dolžil na vse najpodlejše načine. Ko pa je nekje izteknil, kako je bilo prav za prav z denarjem in premoženjem pri društvih, je zahteval od oblasti ponovni pregled o imovini bivših društev, toda iz urada so mu skoraj porogljivo sporočili, da se v tem pogledu ne da narediti nič več.

Vendar pa je Mršek z vednimi ovadbami dosegel, da so pri oblasti načrt za dvorano silno dolgo zavlačevali in ga niso hoteli odobriti. Šele na pritožbo župnika, ki je bil v zadnjem času neverjetno odločen, so ga odobrili.

Tako se je podrla Mršku tudi nada, da bo mogel ovirati pričetek zidave vsaj toliko časa, da ne bi mogla biti dvorana še to leto pod streho.

Prav v tistem času pa se je zgodilo še nekaj drugega, kar je bilo Mršku dovolj jasen dokaz, da so ga nasprotniki docela potisnili ob steno.

Kljub temu, da Mrška pri »Kmečki slogi« niso mogli, se je vendar oprijemal tega društva kot rešilne bilke. Na vsak način je hotel, da bi to društvo imeli ljudje za njegovo trdnjavo, zato si je prizadeval na vse načine, da bi ljudi prepričal o tem.

Ker je videl, da se v društvu nič ne dela, je po svojih zaupnikih v »Kmečki slogi« delal na to, da bi člani pokazali vsaj kakšen viden uspeh.

Tako je dosegel, da so fantje sklenili prirediti zadnjo nedeljo v juniju tekmo koscev, ki naj bi ljudi opozorila na društvo. Po dolgem prerekanju, kje naj bi se tekma vršila, so se končno le zedinili in odločili za Mrškovo »Široko«, ki je bila za tako prireditev res pripravna in je bil Mršek tudi takoj pripravljen, da jo odstopi.

Ko je župnik izvedel za to prireditev, pa se je odločil, da končno jasno in odločno pove svoje mnenje o tem društvu in da razčisti krive pojme, ki jih imajo nekateri o tem.

Tisto nedeljo, ko naj bi se tekma vršila, je na prižnici opozoril fante na to, da je košnja v nedeljo hlapčevsko delo in da bo radi tega vsak fant, ki bi se udeležil tekmovanja, smrtno grešil. Med fanti, kakor tudi med drugimi ljudmi v cerkvi, so te besede zbudile veliko pozornost in ni bilo malo zgledovanja. Tine je bil rdeč kot mak, kajti jasno je bilo, da veljajo te besede predvsem njemu kot predsedniku društva, ki je tekmo dovolil in nosi zato na sebi vso odgovornost.

Toda župnik je šel še dalje. Na vsak način je hotel obračunati s »Kmečko slogo« in z Mrškom.

Opozoril je ljudi na to, kako lahko zaide društvo, ki ne pozna načelnosti in ki mu je vera deveta briga. Danes so dovolili hlapčevsko delo, prihodnjč pa bodo šli še dalje in kmalu se bo zgodilo, da bodo začeli vero javno napadati.

Fantje so strmeli, ko je župnik končal s pozivom, da naj se fantje tekme ne udeležijo in da naj vsi, ki so vsaj v srcu še dobri, obrnejo društvu hrbet in naj spet začno živeti tako, kakor jih uči Cerkev. —

Fantov v »Kmečki slogi« se je polastila velika razburjenost. Sami niso vedeli, kaj bi. Nekateri so se jezili nad župnikom, da je tako malenkosten in so bili na vsak način za to, da se tekma vrši, če že radi drugega ne, zato, ker je prišel razsodnik iz mesta in zato, da se jim drugi ljudje ne bi smejali, drugi pa so bili mnenja, da je treba župnikov opomin vzeti resno, kajti jasno je, da niso na pravi poti.

Tine sam ni vedel, kaj bi počel. Neizrečeno mu je bilo hudo, da je tako daleč prišel s svojo trmo. Sprva sploh ni vedel, kaj bi fantom, ki so ga spraševali, kaj zdaj, odgovoril. Končno se je na Mrškovo prigovarjanje odločil, da se tekma popoldne le vrši.

Toda če bi bili fantje vedeli, kakšno osramočenje jih popoldne čaka, bi se bili odločili proti tekmi.

Kmalu po kosilu so se zbrali na »Široki« Mršek, sodnik, Tine in še nekaj drugih, ki naj bi tekmo vodili. Bili so silno razburjeni, kajti niso mogli vedeti, kaj bo. Ura, ob kateri naj bi se tekma začela, se je vedno bolj bližala, toda na košenici, kjer je bilo prostora za štirideset tekmovalcev, je bilo zbranih le nekaj fantov s kosami. Potem je prišlo še nekaj najožjih Mrškovih pristašev in nekaj otrok, sicer pa ni bilo več živega človeka na spregled.

»Kaj naj naredimo?« je vprašal sodnik.

»Na vsak način moramo počakati, da pridejo fantje tekmovalci in potem začnemo s tekmo.« je svetoval France.

»Nobenega več ne bo.« je žalostno ugotovil Mršek in rezko siknil: »Prokleti župnik!«

Kar je bilo koscev, so silili, da začno, sodnik pa je dejal, da se tekma ob taki udeležbi ne more vršiti.

»Pa nič!« so se ogorčili fantje in po kratkem premisleku zadeli kose na rame in čim manj opaženo odšli po zavrteh domov, da bi jih kdo ne videl in se jim ne smejal.

Polagoma so se razkropili z njive tudi ostali in Mršek in Tine sta čutila, da sta doživela velikanski polom ...

*

Za »Kmečko slogo« se je odločala usoda.

Ko so člani videli, kaj delajo France in njegovi, jim je bilo neizrečeno hudo, da so se sedaj razdvojili. Nekateri so bili zato, da se društvo sploh razide, kajti kljub temu, da obstoja že pol leta, doživlja same poraze in zasmehovanje.

»Saj tudi ne moremo delati,« so bili prepričani eni. »Nimaš nobene knjige ne prostora, ne tega ne onega, da bi se kaj poštenega naredilo, pri župniku imaš pa vse na razpolago.«

Tineta samega je najbolj pekla vest, ko je razmišljal o nedeljskem polomu. Zaveš ogromne krivde je čutil nad seboj. V srcu je dal čisto prav onim fantom, ki so poslušali župnika in k tekmi sploh niso prišli.

»Zdaj bodo šli za Francetom,« je vedel.

Če bi bil sam sebi prav odkrito priznal, bi bil najrajši pustil vse in bi se vrnil tja, odkoder je prišel, toda bilo ga je sram...

Vsak, kdor je poznal razmere pri »Kmečki slogi«, je vedel, da društvo ne bo moglo dolgo obstajati, če že radi drugega ne, že radi tega, ker se ni ustanovilo iz kake složnosti vseh članov, temveč le radi nekega nezadovoljstva.

Saj člani društva sami ne vedo, kaj iščejo. Tisti fantje, ki jih je pripeljal Tine, so mislili, da bodo nadaljevali pač s starimi cilji, ki so jih bili navajeni pri bivšem Kulturnem društvu, oni drugi pa so mislili, da bodo pridobivali za te stvari, o katerih si sami niso bili dovolj na jasnem.

Tako niso prišli ne eni ne drugi na svoj račun in so vlekli vsak na svojo stran. Govor delegata iz mesta, ki je govoril na ustanovnem občnem zboru, jim je pokazal popolnoma druge smernice, kakor so jih pričakovali. Tedaj pa so nenadoma zaživeli v nekem popolnoma drugem svetu in vsi so mislili, da se bodo z vsemi močmi vrgli na delo, kar so nekateri tudi poizkušali, vendar se niso mogli nič kaj preveč znajti, kajti miselnost, ki je prevečala pravila društva, je bila tuja enim kot drugim.

Vse drugače pa je bilo pri Francetovih fantih. Čeprav niso bili nikjer včlanjeni, jih je družila neka skupna, trdna vez, da so vedeli, kaj hočejo. To je bila tudi njihova skrivnost pri uspehih, ki so jih želi vedno, kadar so se lotili kake stvari.

Prav zato ni bilo nič čudnega, da so začeli fantje zapuščati »Kmečko slogo« in se seliti tja, kjer so bili od vedno doma.

Tine pa je ostajal vedno bolj sam in »Kmečki slogi« so bile ure štete...

KNJIGE IN ČASOPISI

II. evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani 1935. Ivan Martelanc. Ljubljana 1936, izdal kongresni odbor. Tiskala in založila Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale. Strani 708 in 85 dvojnih strani slik.

Ko smo knjigo, ki smo jo dolgo pričakovali, vzeli v roke, smo veselo obstrmeli: to ni knjiga v navadnem pomenu besede, ampak velika luksuzna evharistična biblija ali enciklopedija za nas Slovence!

Debela knjiga nam na 685 straneh slika vso duhovno in tehnično pripravo, ves potek in pomen velikega evharističnega slavlja na slovenskih tleh; ob koncu nam stvarno kazalo na 21 straneh in nadrobni pregled vsebine, ki je razvrščena v 12 poglavij, omogoča jasno in hitro orientacijo po vsej

bogati knjigi. Po vsaki poli sta uvrščeni po 2 celostranski sliki na gladkem luksuznem papirju, ki predstavljajo najlepše prizore kongresa: tako da že teh 88 velikih slik vsakemu, ki naglo prelista knjigo, nudi kratek pregled veličastnega kongresa. Naslovna slika nam v barvah predstavlja visoko pokroviteljico kongresa: Marijo Pomagaj z Brezij; prilogo tvori velika albumska slika, ki nudi veličasten pogled na Stadion med slovesno pontif. mašo papeževa legata kardinala dr. Avgusta Hlonda.

Knjiga je vezana v luksuzne rdeče platnice z napisom v zlatih črkah: Evharistični kongres, Ljubljana 1935 in z zlato vinjeto Kristusa Kralja, ki je služila kot vzorec za kongresni znak.

I. Pomen knjige

Udeleženci kongresa so pač odnesli mo-gočne vtise s kongresa; toda kar je videlo oko in slišalo uho posamnika, ni bilo več kot drobec velikega, nad vse pestrobarvne-ga mozaika, ki ga nam šele ta knjiga od-grne v vsej veličastni krasoti.

Visoke cilje so stavili kongresu cerkveni knezi in njegovim prireditelji: »Kongres naj bi posegel čim globlje v življenje posa-meznega katoličana in zaoral čim vidnejšo brazdo v vse delo... na verskem, kultur-nem, socialnem in gospodarskem polju v vsem našem narodu in državi« (Martelanc v uvodu).

»V Kristusu je vir življenja, v njem je moč za obnovo človeka in narodov... Gre za to, da ta življenjski tok zajame vsako župnijo, sleherno družino in zadnjega člo-veka v njej« (Škof Srebrnič str. 14).

»Slej ko prej je resnično, da je tudi v časnem oziru rešenje narodov le v Kristu-su, Odrešeniku sveta... Zato vabimo vse *delovne stanove*,... da v Jezusu najdejo *pot iz stiske*. Vabimo katoliško *inteligenco*, da v Jezusu najde *resnico* sredi sedanjih zmot. Vabimo zlasti *mladino*, da v Jezusu najde *življenje*...« (Škofovski proglas, ki je vabil vse katoličane na kongres, str. 37.)

»Živega Jezusa... polnega milosti in polnega resnice, žele kongresi približati vsem ustanovam: družinam, občinam, dr-žavam... Svet se mora preroditi, sicer po-gine. Ves se zvija v krčih... Kvas tega preropenja je Kristus in njegova Evhari-stija... Naj bi ta kongres priklical nad vse, nad vaše družine, nad vaše zasebno in javno življenje, nad vašo ljubljeno domo-vino novo življenje, da boste vredni velikih nalog, ki vam jih je določila božja pre-vidnost v vašo lastno korist in v korist člo-veške skupnosti...« (Iz govora papeževega legata kardinala dr. Avgusta Hlonda.)

Novo brazdo v bodočem življenju na-roda naj zorje kongres, *nov življenjski tok* naj zajame ves narod; delovni stanovi, inteligenca, mladina naj najdejo v Kristu-su *pot, resnico in življenje, novo preropenje in življenje* naj doživlja narod, da bo vreden velikih nalog bodočnosti. Toda vse to se ne vrši v enem dnevu, saj gre za usta-ljeno, novo usmerjenost, za sistematično

pripravljen življenjski načrt, za nove smer-nice, ki naj urejajo vse, zapleteno in kom-plicirano kolesje modernih življenjskih problemov. Smernice je nam podal kon-gres, *učbenik, ročna knjiga kongresa, kaži-pot*, ki je zbral te smernice za novo živ-ljenje, nam hoče biti knjiga, ki zajame vso globino in širino kongresa. Biseri, drobci kongresa so v tej knjigi res sestavljeni v krasen mozaik, ki bo nam ovekovečil kon-gres: v tem je neprecenljiva vrednost mo-numentalne knjige. Knjiga je radi tega za duhovno, kulturno, socialno življenje na-roda skoro tako važna, kakor slovnica in čitanka za učenje jezika, ali občji držav-ljanski zakonik za jurista. Kulturni delav-ci, profesorji, duhovniki, voditelji, pisate-lji, žurnalisti, organizatorji jo morajo imeti v rokah, če hočejo *res* poseči v pra-vo, edino uspešno obnovitveno delo med narodom: saj knjiga ne nudi samo sploš-nega pregleda čez vse probleme časa, am-pak tudi rešitev problemov. S to knjigo je dana možnost, da se izpolni napoved prez-višenega škofa dr. Jožefa Srebrniča, »da bo kongres imel velike posledice za versko življenje slovenskega naroda« (str. 41). Se-veda je treba zdaj knjigo tudi res izko-riščati.

II. Vsebina

Iz tehničnih ozirov je vsebina v knjigi razdeljena bolj po vnanjih kriterijih, ča-sovnih, lokalnih itd.: »Sedež kongresa, pri-pravljajno delo za kongres, pred kongre-som, prvi dan kongresa, jutro, popoldne in večer drugega dne kongresa, tretji kon-gresni dan, ob kongresu...« Vsekako je treba priznati, da je res težko najti pravi ključ do dobre razdelitve takemu delu.

Nas zanima idejni svet, ki se zrcali v knjigi.

1. Predkongresno evharistično gibanje

Najprej najdemo pregled dosedanjega evharističnega gibanja v Jugoslaviji (str. 17 do 33), ki se nam zdi zelo dragocen in poučen.

Nismo vsi vedeli, da se je l. 1931. ude-ležilo do 180.000 vernikov raznih evhari-stičnih prireditev, leta 1932. do 200.000. leta 1933. do 150.000 in še leta 1935. do 130.0000 vernikov poleg evharističnega kongresa v Ljubljani.

Hrvatski evharistični kongres l. 1923. je štel 80.000 udeležencev pri svečani procesiji, prvi jugoslovanski evh. kongres v Zagrebu l. 1930. pa 100.000. Neverjetne se nam zdijo na prvi pogled številke: Na kongresih v Trsatu l. 1924. 30.000 udeležencev, v Sarajevu leta 1932. 30.000, v Celju 20.000, v Ptujju 25.000, v Velikem Bečkereku l. 1934. 50.000, v Mariboru 40.000 itd. Očividno hoče Kristus Kralj v dobi »masovnih« akcij tudi pod svoj prapor zbrati velikanske ljudske mase: skoro se zdi, kot bi se zbirale tu in tam na glavno borbo in bitko ljudske fronte.

2. Duhovna priprava

Priprava, in sicer duhovna in idejna priprava (49—69, 142—169) je bila vse leto res skrbna in vseobsežna. 500 slovenskih župnij (str. 165) je tekmovalo v tej pripravi. Javna molitev za kongres je vse leto valovala po cerkvah Slovenije, v vseh župnijah so bili ali ljudski misijoni ali duhovne vaje za posamezne stanove ali za cerkvene organizacije. Mesečne pridige, evharistične šmarnice so po vseh župnijah tako ogrevale vernike za sv. obhajilo, da so se končno ob dnevih kongresa ogromne slovenske množice gnetle okrog obhajilne mize in je število obhajil v teh dnevih znašalo 120.000. Po naših holmih in gričih so pa rastle proti nebu evharistični križi, možje, fantje in vse ostalo ljudstvo je pri teh križih pelo: »Kraljevo znam'nje križ stoji« ter prisegalo, da mora Kristus kraljevati tudi pri nas.

Prav tako se je pripravljala dijaška mladina (str. 142). Po vseh zavodih in šolah, po vseh dijaških društvih in organizacijah so netili veroučitelji, dušni pastirji, voditelji dijakov vse leto evharistični ogenj.

Akademija salezijanskih gojencev pod geslom »Steze Gospodove«, dvodnevni tečaj akademikov z 11 predavanji strokovnjakov in izdaja posebne knjige: »Naš kruh«, akademija osnovnošolske mladine, adoracija dijakov in dijakinj, slavnostna akademija srednjih šol, vse to se je vrstilo zadnje mesece pred kongresom.

3. Zunanja priprava

Knjiga nam govori o ogromnem propagandnem delu za kongres (str. 73). Preko 700otic, oz. člankov je prejel »Slovenec«.

Izhajal je posebni kongresni bulletin v 5 številkah na 35 straneh, ki je bil dostavljen različnim listom. Prav tako so izhajala posebna obvestila v hrvatskem, nemškem in madžarskem jeziku. Na splošno je jugoslovansko časopisje objavilo na tisoče vesti o pripravah na kongres. Številna naznanila po radiu so prav tako vzbujala med ljudmi zanimanje za kongres.

Knjiga omenja, da je božja Dobrota vidno obsula pripravljala dela s posebnimi milostmi.

Toda zunanja priprava zahteva še veliko več: skrb za dekoracijo, red v mestu, na cestah, na prireditvenih prostorih, pri sprevedih, skrb za zdravniško pomoč, preskrbo za prehrano in prenočišče udeležencev. Knjiga poroča o vseh načrtih, delih, stroški pred kongresom in je prav zato zelo poučna. Terenska dela s Stadionom so bila izvršena v 2 mesecih; tribuna za oltar, ki je impozantna arhitektonska stavba s podprtiličjem, pritličjem in nadstropjem, je bila dogotovljena v 9 tednih. Končni obračun za vsa definitivna dela na Stadionu je znesel Din 404.745.— Tyrševa cesta je bila z mlaji dekorirana od pošte do Stadiona, prav tako tudi Masarykova cesta. Prostor pred kolodvorom, pred Križankami, Ljubljanski grad so bili odeti v zastave. Po iniciativi pripravljalnega odbora so bile skoro vse stavbe dekorirane. Nad vse ganljivo je bilo sodelovanje dežele. Knjiga nam govori o čudoviti požrtvovalnosti mnogih župnij. Odbor je zbral vencev 25.6000 m, mlajev 1064, ki so jih župnije daleč naokrog Ljubljane spletle in pripravile.

Razsvetljava Stadiona in Ljubljane sploh z reflektorji in žarnicami, mnogobrojne telefonske zveze, rediteljska služba, ki jo je posebni odbor v sporazumu z upravo policije uredil in ki je zahtevala samo za Stadion 700 mož in fantov rediteljev, drugod pa še stotine drugih, zdravniška služba, ki so jo poleg 130 samaritanov in samaritantk mnogoštevilni zdravniki organizirali v obliki 21 ambulanc, stalnih na kolodvoru, Stadionu, letelih na raznih prireditvenih prostorih, železniški promet, ki ga je železniška direkcija v Ljubljani brezhibno uredila s tem, da je na 23 posebnih vlakih pripeljala 50.000 odraslih udeležencev in 12.000 otrok v Ljubljano in nazaj, pre-

skrba avtomobilov in drugih vozil, načrt in organizacija sprevodov (prenos Marije z Brezij, nočni sprevod moških, glavni sprevod vseh udeležencev), preskrba skupnih in posameznih prenočišč za 10.000 ljudi, skrb za hrano, milijonski proračun finančnega odseka za stroške kongresa in njegovo kritje:

Ves ta kaleidoskop zunanjih priprav za kongres nam knjiga v tako poučnih podrobnosti predočuje, da smo s tem dobili Slovenci pravi priručnik za podobne prireditve v bodočnosti.

4. Stanovska zborovanja

Evharistični kongresi današnje dobe imajo v veliki meri pomen in značaj velikih verskih manifestacij in takih pač res pri ljubljanskem kongresu ni manjkalo. Toda te sicer tako potrebne zunanje manifestacije so takorekoč zakrivale nad vse dragoceno notranje jedro kongresa: *stanovska zborovanja*, na katerih se je začrtala osnova za bodočo katoliško akcijo posameznih stanov. Na teh zborovanjih so se po enotni zamisli podajali po 3 referati: 1. Težave in ovire stanu; 2. Evharistična misel; 3. Udejstvovanje stanu v Katoliški akciji. Naslovi posameznim referatom so bili reki sv. pisma. Tako se je vršilo 22 stanovskih zborovanj (za kmetske moče, kmečke fante, zastopnike delavskega stanu, delavsko moško mladino, srednješolce, akademike, za akademsko izobražene poklice, za drugo izobraženstvo, za učitelje, za matere, kmečka dekleta, delavska dekleta, obrtniško in trgovsko žensko mladino, srednješolke, visokošolke, uradnice, služkinje, učitelje, katehete, duhovnike).

Vse govore in referate je kongresna knjiga dobesedno objavila in za nas vse je v teh govorih hranjen neizčrpen zaklad misli, smernic, navodil, načrtov in zasnov za bodočnost. *Ta del* knjige sam po sebi bo ohranil trajno vrednost in pozni rodovi bodo mogli videti, kako smo ob evharističnem kongresu, v luči Evharistije, klesali pot v evharistično bodočnost in gradili kraljestvo Kristusa Kralja v našem narodu. Iz knjige šele spoznamo, kako je prav kongres postavil Kristusa Kralja na središčno mesto v javnem življenju kot edino

močno obrambo proti kugi laicizma, oziroma razkristjanjenja.

Tej misli so dalé najmočnejši izraz obljube posameznih stanov, s katerimi so se zavezali, da bodo krepili v svojih vrstah krščanski čut, sodelovali pri preureditvi družbe po naukih sv. očeta, da bodo pokorni papežu in škofu in črpali moč za nadaljne boje iz evharističnih virov.

Vsi problemi, ki so jih v svojih okrožnicah papeži obravnavali, škofje v svojih pastirskih pismih, katoliški shodi na zborovanjih, društva, kongregacije na svojih sestankih, so tu kot v pregledni shemi obdelani in podani v danes rodni obliki. Časopise, pogostno obhajilo, delavsko vprašanje, Katoliška akcija, duhovno življenje, Cerkev in njena avtoriteta, papeštvo, Evharistija iz vseh vidikov, problem gostiln, nedeljska maša, nacionalizem, katoliška šola, kapitalizem, marksizem, materializem, šport in turizem, problem kmetškega ljudstva, šolski problemi itd.

Namenoma smo poljubno, kakor je nam prišlo pod roko, namotali te probleme: saj boljše kažejo duhovno bogastvo knjige kot razprave. Saj itak ni mogoče v okviru časnikarskega poročila segati v kako detaljno vsebino govorov.

*

Knjiga je v resnici naša evharistična enciklopedija, ki vse naše probleme obravnava v luči Evharistije! To je najlepši književni dar, ki ga je dobilo slovensko katoliško ljudstvo v zadnjih letih: saj nam nadomesti 100 drugih knjig.

Dr. Lambert Ehrlich,
vseuč. profesor.

*

Radi naročanja knjige II. Evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani 1935 opozarjamo, da se dobi knjiga do 15. oktobra 1936 po ceni 130 Din (v platnu) in 150 Din (v polusnju). Pozneje bo stala knjiga 160 Din, oziroma 190 Din. Pravkar je tudi izšla manjša knjiga o kongresu in štislih dnevih (15. avg.) in stane 15 Din. Oboje se naroča v misijonski tiskarni, Groblje, Domžale.

Dolgo časa je preteklo in obilo truda je veljalo delavce, da so se slednjič približali koncu deteljišča. Kmet jim je povedal, da bodo pri njem kmalu končali z delom.

»Borre in Labbe, jutri zjutraj se zarana odpravita na pot. H Quelinu pojdeta, k bogatemu kmetu, ki je posestnik rzenih polj,« je naročil Krauwel dvema žanjcem. »Povejta mu, da se od tu odpravljamo in da pridemo na njegovo domačijo.«

Naslednjega dne sta Borre in Labbe navsezgodaj odšla na pot, da bbe sporočita Quelinu, kar jima je naročil Krauwel. Ostali so kosili še cela čela dni; nato je bilo njih delo končano in daleč naokoli se je širilo golo, pusto strnišče, posuto s pregošenimi, bodočimi bilkami, videti je bilo kot velikansko bojišče.

Kmet je povabil žanjce v svojo najlepšo izbo, jim polnil čaše, eno za drugo, dokler niso postali fantje glasni in veseli. Pričeli so govoriti in klepetati, in na ves glas so hvalili kmeta kot najboljšega gospodarja in človeka. Med tem je premetenec izvlekel mošnjo denarja, zvenketal s srebrniki in obračunaval z njimi. Plačeval je vse vprek, govoril, računal in štel ter dajal, kolikor se mu ni zdelo, tako da napol vinjeni fantje niso vedeli, pri čem so.

Boele, Krauwel in Sieper so opazili in domnevali, da nekaj ni v redu pri vsem tem in da nekaj manjka, vendar niso vedeli kaj in kje in se niso mogli prav znajti.

Kmet je pridno natakal in jih neprestano hvalil, kako dobri delavci so, vmes pa je štel srebrnike, ki so zvenketali po mizi, potem je prosil žanjce, naj pridejo drugo leto spet in jih vpraševal, če so zadovoljni s plačilom.

Miza je bila pokrita s svetlimi novci, Krauwel je še malo pomislil in dejal končno:

»Da, to je lep denar. Mnogo denarja! Fantje, sezite po njem! Vsak naj vzame svoj del!«

»Hočete še enkrat prešteti?«
»Ne, ne, Bas, zaupamo mu! Pošteno smo mu delali in pošteno nam je plačal.«

Vsak je dobre volje pobral svoj denar in ga zavezal v mošnjiček, privezan na golem vratu. Fantje so bili zadovoljni, da so imeli toliko denarja; vendar prav v dnu duše so vedeli, da so ogoljufani.

»Hudič, pretental nas je!« je mrmljal Sieper, ko so prišli iz izbe, »toda naprej, fantje, sedaj ne pomagaj nič več. Denar imamo, ta je prvi letos; srečo nam bo prinesel, saj je pošteno zaslužen!«

Pospravili so svoje nahrbtnike, polili vino, ki ga niso mogli več izpiti in celo krdelo je krenilo skozi drevored sadnih dreves naprej proti jugu. Nihče se ni ozrl. Pričeli so peti, da je odmevalo na vse strani

in spet so postali dobre volje ter korajžni.

»Dolgo ne bomo hodili peš,« je menil Krauwel. »Čim sta naša fanta prišla na Quelinovo kmetijo, nam bo poslal vozove nasproti.«

Hodili so še vso noč; ob zori pa so zagledali v daljavi dva parizarja, na katerih sta se peljala tudi Borre in Labbe, ki sta mahala z rokama in na ves glas kričala.

Bili so še isti hlapec na vozu in isti konji vpreženi, kot lansko leto in »stari znanci« so se veselili svidenja s starimi znanci.

Splezali so na vozove in hlapec so pognali v dir! Biči so pokali in se vili v zraku, konji so sopli in prhali po zaprašenih cestih; veselje je raslo.

Rommchaere je natezal harmoniko, fantje so se pridružili veseli pesmi; toka je bilo, kot bi se peljali na ohcet ali na proščenje. Nebo je bilo tako modro in bočilo se je na vse strani okoli sonca, ki je sipalo skozi zrak svoje zlate žarke na prostana polja.

Povsod, kamor so žanjci pogledali, je valovilo neizmerno zlato morje samega žita. Široko so razprostrili roke in vzradoščeni nagnili glave vznak in se zazrli v daljavo, kot bi hoteli objeti in doseči vse to bogastvo.

»Požeto bo, požeto bo, prelepo zlato žito to.«

Krauwel je sedel na klopi in se zadovoljno muzal. Zelo je bil zadovoljen s svojimi ljudmi.

Vozovi so drdrali po cestah, ki so se vile v brezkončnost; se nagibale zdaj na levo, zdaj na desno, pa spet naprej in nazaj; nikjer nobene hiše, niti kola ni bilo zabitega v zemljo.

Rick je čutil, kako se izgublja in izginja v tuji deželi, dokler se mu ni zazdelo, da ne bo nikoli več našel poti nazaj. Tesnoba ga je prevzela in zgrozil se je pred vsem tem žitom, pred zlatimi bilkami valujočimi pod žgočim soncem. Vse to je bilo tako tuje in daljno, da je s pogledi zastoj iskal konca; žito, žito, kamor je pogledal, povsod samo žito; spet ga je zabolelo v duši in čutil je, da je čisto sam sredi vsega.

»Wies, kako daleč je še? —«
»Wies, kod se vozimo in kam se peljemo? Nikoli več ne pridemo odtod.«

Wies pa se je glasno smejal njegovi potrnosti, zgrabil je Ricka okrog pasu in zaplesal z njim kar na vozu.

»Ne bodi strahopeten, Rick, sicer te bo Krauwel napodil! Fant, bodi pameten, če ne, boš lahko krave pasel pri Quelinu in ne pojdeš z nami žet. Naši se bodo norčevali iz tebe in te zmerjali s staro babo.«

Po več dneh so ugledali v daljavi zgradbo, veliko kakor mesto; to je bilo Quelinovo posestvo. Skozi široka vrata so se zapeljali na ogromno dvorišče, ki so ga obdajali hlevi,

skednji in hiša. Od vseh strani so prihajali domačini, da bi pozdravili žanjce. Skoraj vse so dobro poznali na tem dvoru. Krauwel in Sieper sta bila že šestič tu, Boele, Sneyer in nekateri drugi že četrtič; Wies pa je bil lansko leto prvič. Ti so že dobro vedeli, kod in kam se morajo obrniti in so zavili v »našo izbo«. To je bil mogočen skedenj za dvorcem: štirikotna streha na težkih podbojih. Tu so morali nastlati svoja ležišča pravtako kot pri prejšnjem kmetu, in že so jim prinesli tudi velike skledje mesa in krompirja ter vina, kolikor so ga mogli izpiti.

»Nikar preveč, fantje,« je svaril Krauwel, »le malo časa imamo, da se odpočijemo in si opomremo: jutri še pred zoro bo morala kosa že švigati!«

Prišel je veliki hlapec, ki je bil še isti ko lansko leto in jim razložil, koliko žita bo treba pospraviti, pri kateri njivi morajo pričeti in vse tako kot lansko leto.

»Fantje, krasno žito imamo letos in če se bo lepo vreme vzdržalo, boste kmalu zaslužili svoj denar.«

Ko so se najedli, so si nekoliko ogledali Quelinovo posestvo, vsa gospodarska poslopja in dvorišča. Bilo jim je ugodno in domače med vsemi temi mogočnimi zgradbami, daleč od domače vasi. Rick je bil ves prevzet začudenja; prijel je Wiesa preko ramen, govoril in ga izpraševal o vsem.

Mar se ljudje ne poznajo med seboj? Saj je tu kot v velikem mestu, kajne, Wies?

Tam, v odprtem skednju so možje pomagali mesarju, ki je pobil kravo; nedaleč so kovali druge ob kovaškem mehu; v zunanjih kotih so delali tesarji; vsak je imel svoje delo in se mu je posvetil s tako vnemo, da se nihče ni ozrl po sosedih. Hlapec in dekle so tekali v hleve in spet nazaj, konji so vleki vozove in poljedelsko orodje po stezi med kodajskanjem kokoši in piščancev, med prašiči in živahnimi teleti. Vse je delalo in hitelo brez prestanka kot v mravjišču!

»Kdo le more vse oskrbeti in vladati brez zmešnjave na takem posestvu?«

In med vsem tem vrvenjem in hruščem so stali žanjci, kot nova orodja, ki so jih pravkar nabavili, da bodo opravljali težko delo izven dvorca, tam zunaj pod žgočim soncem. Vsak si je ogledal fante z nekakim zaničljivim spoštovanjem pred čudovito močjo, ki je počivala v mirnih ramelih; in tu in tam se je kdo nasmejalo dobrodušni neumnosti in toposti, ki se mu je zdelo, da jo bere v očeh teh tujcev, kateri so prišli tako daleč od doma, da se bodo tu do smrti namučili.

(Dalje prih.)

MISIJONSKA TISKARNA

GROBLJE
DOMŽALE

Tiska vabila za naša društva

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

L J U B L J A N A

MIKLOŠIČEVA CESTA 6 (v lastni palači)

OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO
NAJUDGODNEJŠI OBRESTNI MERI

NOVE VLOGE:

VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE OBRESTUJE PO 3%

Domača slovenska zavarovalnica je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

Telefon 25-21 in 25-22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.